

ENNAKOINTIKAMARI

Työvoiman kysyntä, saatavuus ja osaamistarpeet

Uudellamaalla keväällä 2022

Uudellamaalla toimivassa **Ennakointikamarissa** laaditaan kaksi kertaa vuodessa tilannekatsaus Uudenmaan työvoiman kysynnästä, tarjonnasta ja osaamistarpeista.

Lisäksi Ennakointikamarin jäsenet kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa yhteen etsimään ratkaisuja Uudenmaan työllisyyteen ja osaamistarpeisiin liittyviin lyhyen aikavälin haasteisiin.

Ennakointikamarin muodostavat:

- Stadin AO
- Vantaan ammattiopisto Varia
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
- Taitotalo
- Mercuria Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy
- Helsinki Business College Oy
- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda
- PointCollege Oy
- Careeria
- STEP-koulutus
- Suomen Diakoniaopisto Oy
- Hyria koulutus Oy
- Laurea
- Haaga-Helia
- Metropolia
- Helsingin yliopisto
- Uudenmaan liitto
- Uudenmaan ELY-keskus
- Uudenmaan TE-toimisto
- Helsingin seudun kauppakamari

Tilannekatsaukset laatii Ennakointikamarin projektipäällikkö Olli Oja Helsingin seudun kauppakamarista.

Seuraava Ennakointikamarin tilannekatsaus ilmestyy syksyllä 2022.

Sisällys

Kevät 2022.....	3
Työvoiman kysyntä Uudellamaalla keväällä 2022	4
Yritysten näkymiä työvoiman kysynnästä keväällä 2022.....	13
Työnhakijatilanne Uudellamaalla keväällä 2022.....	16
Oppisopimuskoulutus Uudellamaalla	20
Ikäryhmittäin	21
Koulutusaloittain	23
Työllistyminen	25
Koulutuksen läpäisy	29
Tutkintolajeittain.....	32
Vieraskieliset opiskelijat	35
Keskeyttäminen	36
Yhteenveto oppisopimuksella suoritettavasta koulutuksesta Uudellamaalla	38
Lähteet	39

Kevät 2022

Muistatteko vielä syksyn 2020? Siis sen tunteen, kun maailmassa oli kuukausia aikaisemmin tapahtunut perustavanlaatuinen nyrjähdys ja yritimme vielä saada kiinni siitä, mitä kaikkia muutoksia se tuokaan tullessaan?

Ehtiköhän tuo tunne edes ihan kokonaan katoamaan tässä välissä?

Keväällä 2022 olemme joutuneet seuraamaan kauhistuneena julman sodan vaikutuksia eritoten ukrainalaisten elämään, mutta myös sen heijastuksia kansainväliseen politiikkaan ja talouteen. Mikään tuskin summaa muutosvauhtia nopeammin kuin muutamassa kuukaudessa tapahtuneet muutokset pääministerimme Nato-kannanotoissa. Sanaparin "uusi normaali" käyttö on tuntunut vähenevän tämän vuosikymmenen ottaessa uusia kierroksia.

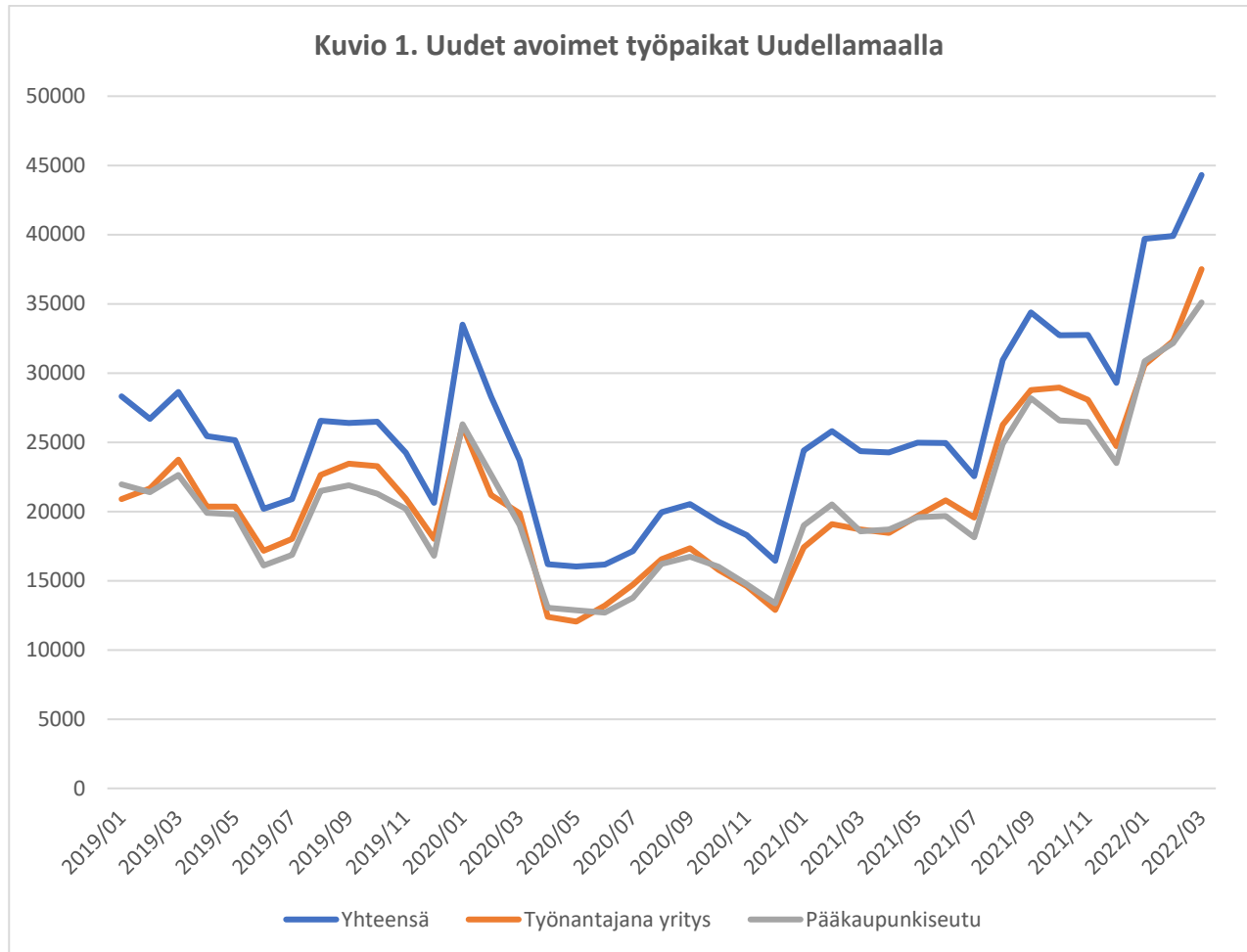
Tulevaisuus on jälleen astetta hämärämpi, toisaalta tilanne on meidän tarkastelunäkökulmastamme omalla tavallaan kahtiajakoinen. Työvoiman kysyntä on jatkanut nousuaan ja todistammekin historiallisen korkeita lukemia uusissa avoimissa työpaikoissa. Työttömien työnhakijoiden määrä on yhä korkeammalla tasolla kuin ennen pandemiaa, mutta kehitys on tälläkin saralla ollut myönteistä. Sodan vaikutukset Uudenmaan työllisyystilanteeseen näyttävät olevan alkuun maltillisempia kuin pandemian aikoinaan aiheuttama kertarysäys. Suhdannäkymät ovat eri aloilla heikentyneet ja tulevaisuuteen liittyy paljon epävarmuutta, mutta lähitulevaisuuden henkilöstönäkymät eivät näytä ollenkaan heikommilta.

[Syksyn 2020 tilannekatsauksessa](#) pyrimme muistuttamaan siitä, mihin kaikkeen mullistukset ulottuivat ja toisaalta mitkä asiat joudumme (tai pääsemme) kohtaamaan tulevaisuudessa pandemiasta riippumatta. Näiden asioiden toistamiseen ei ole sen enempää tarvetta, mutta on hyvä muistaa, etteivät tämänkään kevään heilahdukset ole muuttaneet esimerkiksi Uudenmaan toimiala- tai väestörakennetta tai poistaneet tarvetta osaamistason nostolle ja joustaville oppimiskäytännöille. Epävarmuustekijät eivät muuta Uudenmaan työllisyyteen liittyvää isoa kuvaa, mahdollisuuksineen ja haasteineen.

Osana oppimiseen ja osaamiseen liittyvää tiedontarvetta tarkastelemme tässä tilannekatsauksessa omana isompana osiona oppisopimuskoulutuksella suoritettavia tutkintoja Uudellamaalla. Oppisopimuskoulutuksella suoritettavat tutkinnot näyttävät tarjoavan hyviä tuloksia opiskelijan iästä ja esimerkiksi tutkintoalasta riippumatta. Valitettavasti suoritettavien tutkintojen määrä on ollut Uudellamaalla laskussa 2010-luvun puolivälin jälkeen nähdyn pienen nousun jälkeen, vaikka samaan aikaan muualla Suomessa tutkintojen suorittaminen on jatkunut aktiivisena. Toivottavasti tilannekatsauksemme tarjoaa kattavan katsauksen aiheeseen ja mahdollistaa jatkokeskusteluja oppisopimuskoulutuksen hyödynnettävyydestä ja tulevaisuudesta Uudellamaalla.

Työvoiman kysyntä Uudellamaalla keväällä 2022

Aloitetaan tälläkin kertaa tarkasteltu kuviosta 1, jossa näemme TE-toimistoon kuukausittain ilmoitetut uudet avoimet työpaikat vuodesta 2019 alkaen Uudellamaalla ja vielä erikseen pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen). Tämän lisäksi kuviossa on nähtävissä yritysten ilmoittamien uusien työpaikkojen määrä.

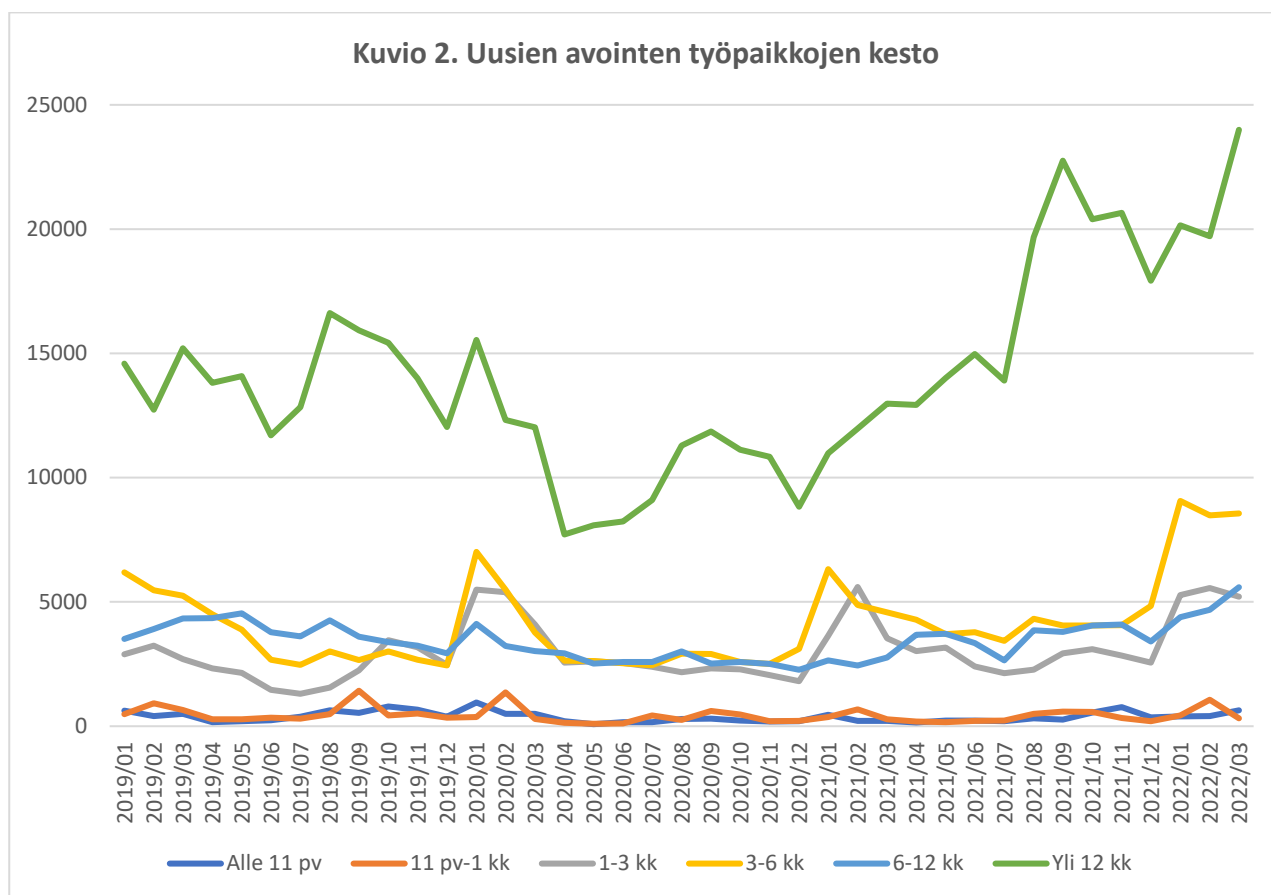

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Avoimet työpaikat sektorin mukaan kuukauden aikana

Kuten jo silmämääräisesti näemme, on työvoiman kysyntä jatkanut hurjaa kasvuaan sitten edellisen tilannekatsauksemme. Maaliskuussa 2022 Uudellamaalla ilmoitettiin 44308 uutta työpaikkaa. Tämä on peräti 82 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 57 % enemmän kuin viimeisenä koronaa edeltävänä kuukautena, eli helmikuussa 2020.

Kuviosta 1 näemme myös, että yritysten ilmoittamien ja toisaalta pääkaupunkiseudulla avattavien työpaikkojen osuudet Uudenmaan kokonaisluvusta ovat säilyneet hyvin tasaisesti 80 % tuntumassa. Alkuvuodesta 2022 työvoiman kysyntä on noussut keskiarvoa nopeammin yrityksissä ja maaliskuun uusista työpaikoista 85 % sijoittuikin yrityksiin. Maaliskuussa 2022 yrityksiin ilmoitettiin 37508 uutta avointa työpaikkaa, mikä on 101 % enemmän kuin maaliskuussa 2021 – yritysten ilmoittamat työpaikat ovat siis tuplaantuneet vuodessa! Myös ero pandemiaa edeltävään aikaan on selvä: Maaliskuussa 2022 yritykset ilmoittivat 77 % enemmän uusia avoimia työpaikkoja kuin helmikuussa 2020.

Kuviosta 2 näemme, kuinka työvoiman kysyntä jakautuu työpaikkojen kestolla tarkasteltuna.

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Avoimet työpaikat sektorin mukaan kuukauden aikana

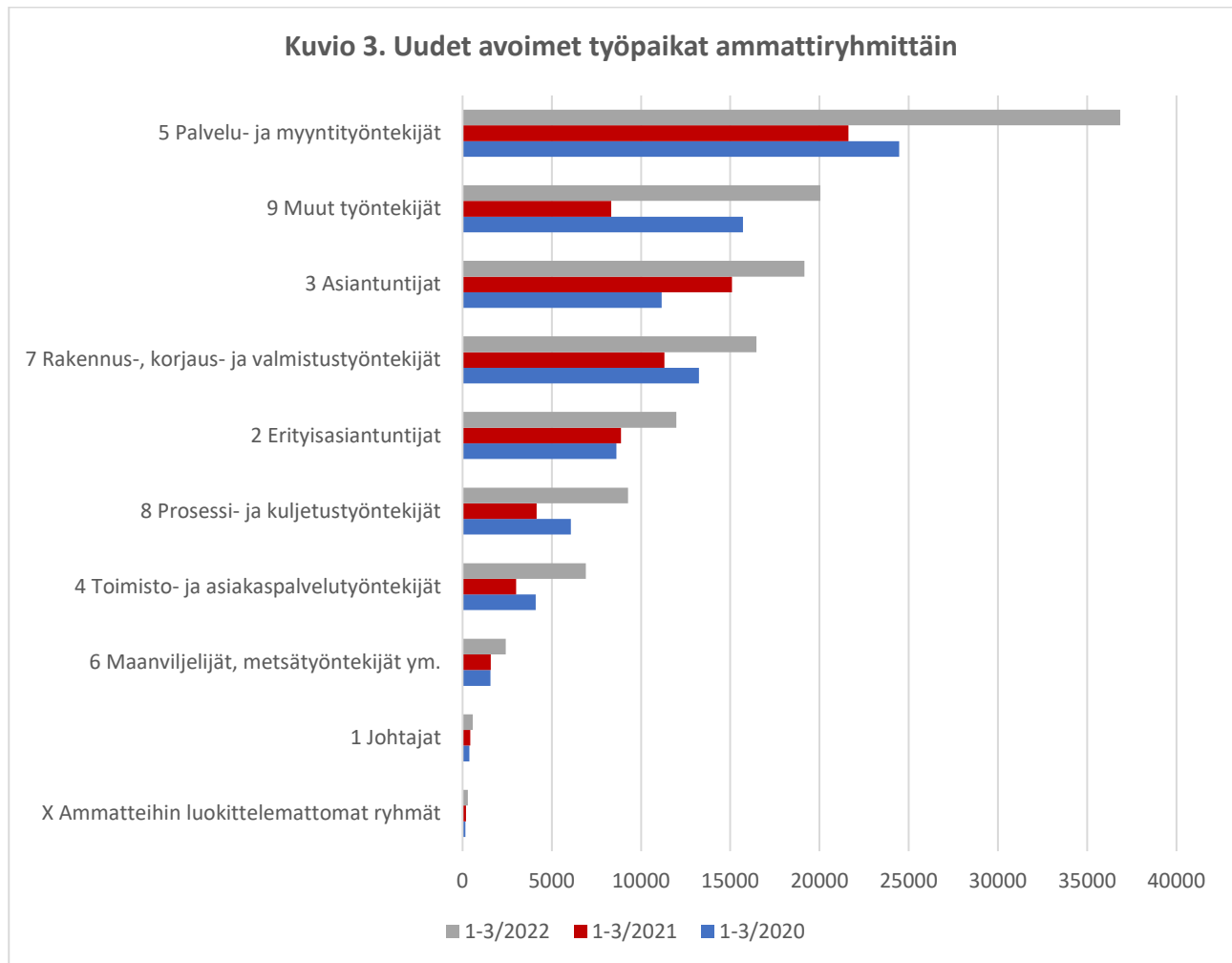
Näemme jo silmämääräisesti, että 3–6 kuukautta kestävien työpaikkojen määrässä tapahtuu aina nousua vuodenvaihteen aikaan. Näin on ollut myös vuodenvaihteessa 2021/2022, mutta näiden työpaikkojen määrä on jäänyt korkeammalle tasolle. Kun samaan aikaan 1–3 kuukautta kestävien työpaikkojen määrä on noussut, on lopputulemana se, että 37 % alkuvuonna 2022 Uudellemaalle avatuista työpaikoista on ollut kestoltaan 6 kuukautta tai lyhyempiä.

Onneksi voimme nähdä myös toisen kehityskaaren. Yli 12 kuukautta kestäviä työpaikkoja aukei tämän vuoden maaliskuussa 23996 kappaletta, mikä on mittaushistorian korkein tulos. 54 % Uudellemaalle maaliskuussa 2022 auenneista työpaikoista oli kestoltaan vähintään 12 kuukautta.

Tämä tilasto ei vielä ota kantaa työn määräaikaaisuuteen tai osa-aikatyöhön. Toisaalta muutokset määräaikaississa tai osa-aikaississa työsuhteissa eivät koko Suomen tasolla ole Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan olleet merkittäviä viimeisen kolmen vuoden aikana. Määräaikaista työtä teki vuonna 2019 15,9 %, vuonna 2020 tasan 15 % ja vuonna 2021 16,6 % palkansaajista. Osa-aikatyötä teki alkuvuonna 2019 21 % palkansaajista, kun vastaava lukema oli vuonna 2022 21,4 % palkansaajista.

Muistisääntönä työvoiman kysynnän kasvusta ja kahdesta ensimmäisestä kuviosta: Seuraavana rajapyykkinä odottaa se, että Uudellamaalla aukeaa 45 000 uutta työpaikkaa yhden kuukauden aikana, joista yli 25 000 on kestoltaan vähintään 12 kuukautta.

Tarkastellaan seuraavaksi Uudenmaan työvoiman kysyntää ammattiryhmittäin ja ammateittain.

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Avoimet työpaikat tapahtumien mukaan kuukauden aikana

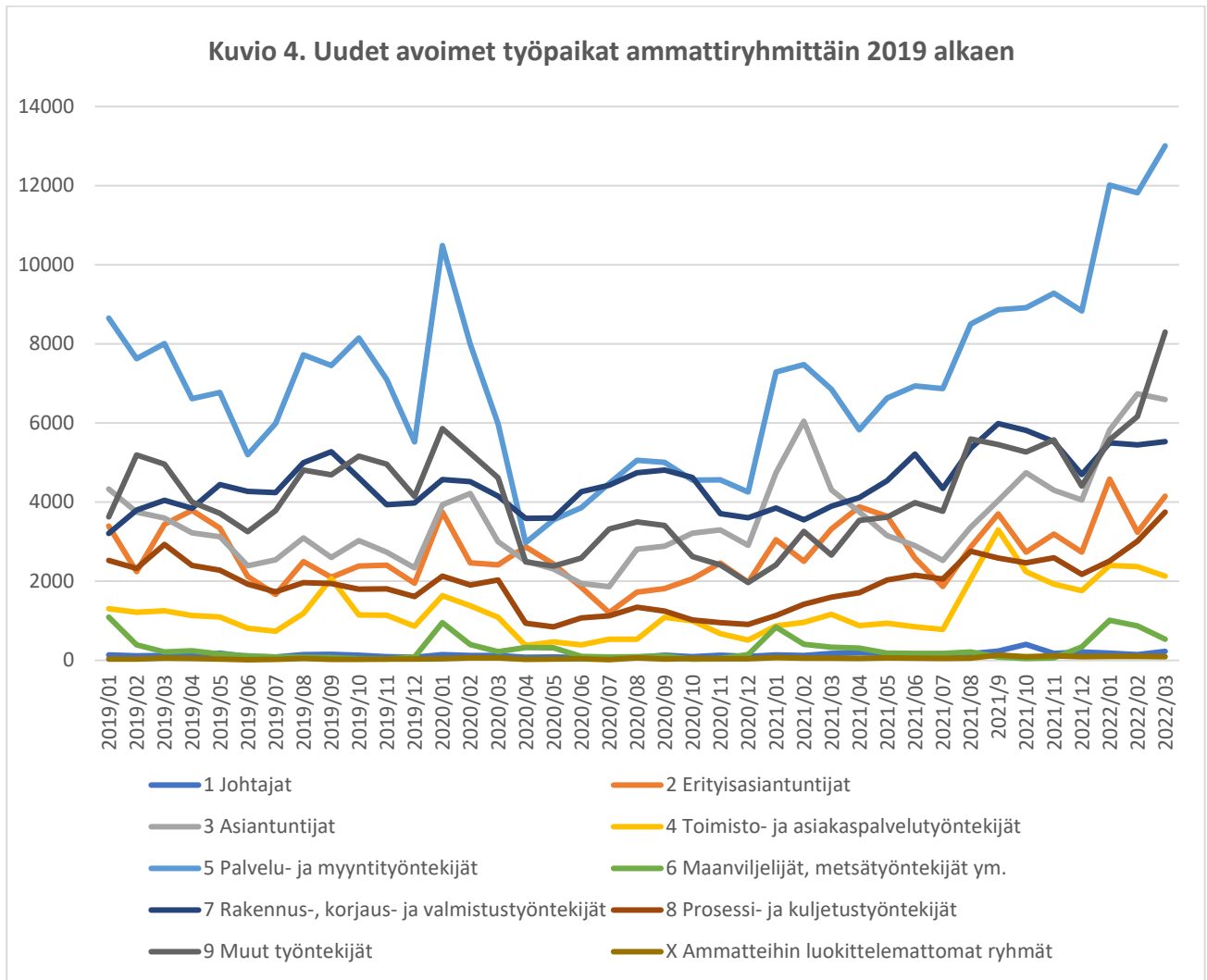
Kuviosta 3 näemme Uudenmaan uudet avoimet työpaikat ammattiryhmittäin kolmen vuoden ajalta, niin että mukaan on laskettu tammi-, helmi- ja maaliskuun uudet avoimet työpaikat.

Aiemmin nähtyjen ennätyskorkeiden lukemien valossa ei ole suuri yllätys, että kaikissa ammattiryhmissä on auennut vuonna 2022 enemmän uusia työpaikkoja kuin vastaavilla ajanjaksoilla vuosina 2020 ja 2021. Samoin ei ole yllättävää, että ammattiryhmät noudattelevat kysynnän suhteen hyvin pitkälle samaa järjestystä kuin aikaisempina vuosina. Koronan dramaattisista vaikutuksista huolimatta kärkisijansa aika lailla koko pandemian ajan säilyttäneille palvelu- ja myyntityöntekijöille aukesi alkuvuonna 2022 yli 36800 työpaikkaa, mikä on 70 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 51 % enemmän kuin alkuvuonna 2020.

Merkittäväntä kasvua vuoteen 2021 verrattuna on tapahtunut muiden työntekijöiden, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden sekä prosessi- ja kuljetuspalvelutyöntekijöiden kysynnässä. Kaikissa näissä aukesi yli tuplasti enemmän työpaikkoja kuin alkuvuonna 2021 ja kysynnässä tauon jälkeen kakkossijalle nousseissa muissa työntekijöissä peräti 140 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kysynnän kasvu on ollut koko alkuvuoden merkittävää muissa työntekijöissä kaikissa

suurimmissa ryhmissä eli teollisuuden ja rakentamisen avustavissa työntekijöissä, siivoojissa, kotiapulaisissa ja muissa puhdistustyöntekijöissä sekä avustavissa keittiö- ja ruokatyöntekijöissä.

Jos ohitamme pienimmän ryhmän eli ammatteihin luokittelemattomat ryhmät, on kysynnän suhteellinen kasvu vuoteen 2020 verrattuna ollut suurinta asiantuntijoiden kohdalla. Asiantuntijoille aukesi tänä vuonna yli 19100 uutta työpaikkaa, mikä 72 % enemmän kuin vuonna 2020. Toisaalta asiantuntijoilla kysyntä on kasvanut kaikista ryhmistä vähiten vuoteen 2021 verrattuna, toisin sanoen heidän osaltaan kysyntä oli kokenut sangen nopean nousun jo alkuvuonna 2021.

Kuvio 4 ei tarjoa suurta lisätietoa edellisen sivun tietoihin nähden, mutta auttaa hahmottamaan erityisesti palvelu- ja myyntitehtäjäiden kysynnän muutosta: Pudotus alkuvuodesta 2020 oli todella dramaattinen ja nopea, mutta sitä on ollut vastaavasti kysynnän elpymisenkin vuoden 2021 tammikuusta lähtien. Samoin kuvio tekee silminnähäväksi ryhmän muut työntekijät tasaisen nousun samalta ajanjaksolta.

Seuraavaksi tarkastelemme kysyntää 15 kysytyimmän ammattinimikkeen näkökulmasta Uudellamaalla. Kuviassa ovat avoinna olleet työpaikat, jälleen kolmen kuukauden (tammimaaliskuu) ajanjaksolta. Kuviosta löytyy myös vertailu vuosiin 2021 ja 2020.

	1–3/2022	Erotus v 2021	Erotus v 2020
Lähihoitajat, terveydenhuollon tt ja kodinhjat	17267	4342	6847
Myyjät ja kauppiaat	15185	8123	5485
Rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym.	10987	6146	2758
Rakennustyöntekijät ym.	10752	3718	1458
Myynti- ja ostoagentit	10184	4085	5702
Sairaanhoitajat, kätilöt ym.	6906	-1394	1887
Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	6815	3617	-324
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	6335	4827	2455
Avustavat kaivos- ja rakennustyöntekijät	6172	2802	299
Muut myyntityöntekijät	5565	3115	1886
Tarjoilutyöntekijät	5116	4221	2637
Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	4913	2026	694
Muut asiakaspalvelutyöntekijät	4864	3515	2779
Pelto- ja puutarhaviljelijät	4725	1213	1287
Avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät	4687	3533	967

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Työnhakijat ja avoimet työpaikat ammattiryhmän mukaan kk:n aikana

Taulukko tukee jo muodostunutta kuvaa hurjasta kysynnän kasvusta. Näemme, että muutama ammattinimikettä lukuun ottamatta erotukset vuoden 2021 verrattuna mitataan tuhansissa uusissa työpaikoissa. Sairaanhoitajat ja kätilöt ovat ainoa top 15 ammattinimike, joilla työvoiman kysyntä laskenut vuodessa. Tässäkin ryhmässä kysyntä on 38 % suurempaa kuin vuonna 2020, joten muutos menee vaihtelun piikkiin.

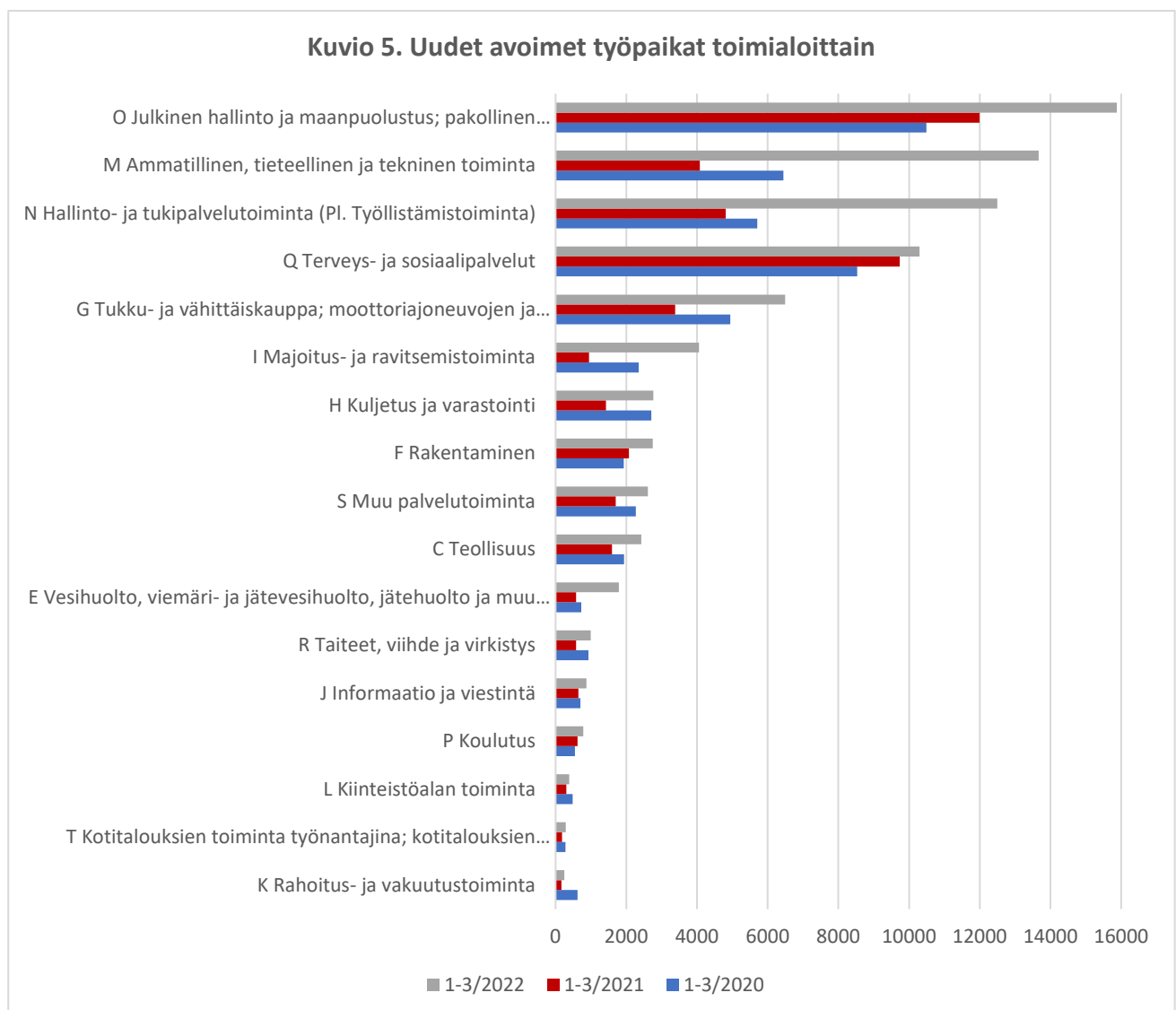
Suhteellisesti pienintä kysynnän kasvu vuoteen 2021 verrattuna on ollut kaikista suosituimmassa nimikkeessä eli lähihoitajissa sekä aina alkuvuodesta rekrytointipiikin kokevissa pelto- ja puutarhaviljelijöissä. Molemmista näissä ryhmissä aukesi työpaikkoja reilun kolmanneksen (34–35 %) enemmän kuin alkuvuodesta 2021.

Erityisen suurta kasvuvauhti on ollut ryhmissä, jotka ovat tehneet näyttävän, joskin odotetun paluun suosituimpien ammattinimikkeiden joukkoon. Avustaville keittiö- ja ruokatyöntekijöille aukesi 306 %, ravintola- ja suurtaloustyöntekijöille 320 % ja tarjoilutyöntekijöille peräti 472 %

enemmän työpaikkoja kuin vuonna 2021. Kysynnän kasvussa on ymmärrettävästi kyse patoutuneen tilanteen purkautumisesta, mutta on hyvä huomata, että kaikissa näissä ravintola-alan nimikkeissä kysyntä kasvoi myös alkuvuoteen 2020 verrattuna 26–106 %. Pandemia on kurittanut ravintola-alaa rajusti, muttei ole tappanut uusmaalaisten halua syödä ravintolaruokaa. Alalla riittää työpaikkoja, kunhan ravintolat vain saavat olla auki. Lisäksi muille asiakaspalvelutyöntekijöille aukesi 261 % enemmän työpaikkoja kuin vuonna 2021, mikä osaltaan muistuttaa palvelusektorin paluusta.

Muut asiakaspalvelutyöntekijät ovat myös se top 15 -ammattinimike, jossa kysynnän kasvu (133 %) on ollut suurinta vuoteen 2020 verrattuna. Myös myynti- ja ostoagenteissa (127 %) ja tarjoilutyöntekijöissä (106 %) aukesi yli tuplasti enemmän uusia avoimia työpaikkoja kuin vastaavalla ajanjaksolla kaksi vuotta sitten.

Kuviossa 5 tarkastellaan Uudenmaan työvoiman kysyntää samoilla ajanjaksoilla toimialoittain. Lisätieto: Työvoiman kysynnän osalta pienimmät alat (kaivostoiminta ja louhinta, kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto ja jäähdytysliiketoiminta sekä maatalous, metsätalous ja kalatalous) on jätetty selkeyden vuoksi pois kuviosta.

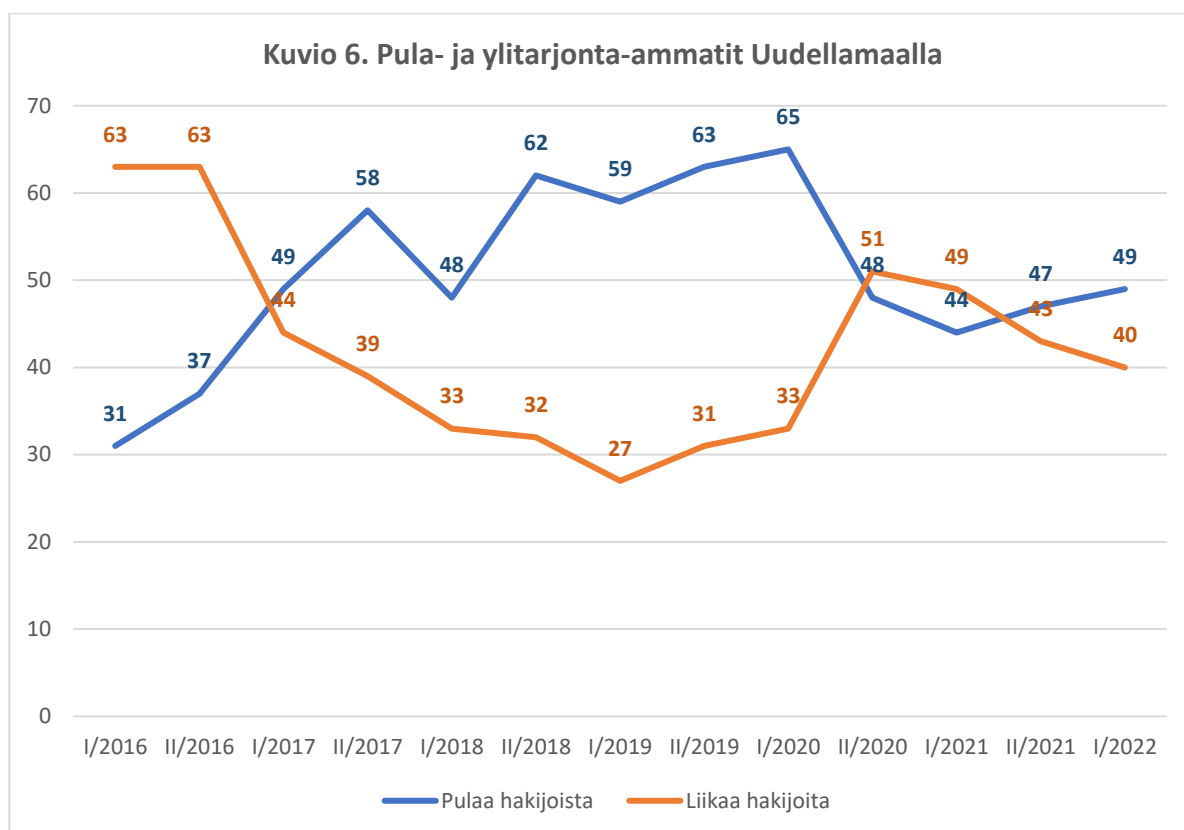

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Avoimien työpaikkojen tapahtumat toimialan mukaan kuukauden aikana

Näemme, että kaikille toimialoille avautui alkuvuonna 2022 enemmän uusia avoimia työpaikkoja kuin vastaavalla ajanjaksolla vuotta aiemmin. Näemme myös, että vain kolme pienintä toimialaa (rahoitus- ja vakuutustoiminta, kotitalouksien toiminta työnantajina sekä kiinteistöalan toiminta) sekä taiteet, viihde ja virkistys ovat jäljessä vuoden 2020 kysynnästä. Viimeksi mainittu on uusien avointen työpaikkojen määrässä hyvin pitkälti samoissa lukemissa kuin alkuvuonna 2020. Muilla toimialoilla kysyntä on suurempaa kuin kaksi vuotta sitten.

Suurinta nousua vuoteen 2021 verrattuna koettiin hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa (160 %), vesihuollon ja muun ympäristön puhtaanapidossa (210 %), ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa (235 %) sekä jo aiemmin käsitellyssä majoitus- ja ravitsemustoiminnassa (330 %). Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan kovaa nousua selittää erityisesti se, että pääkonttorien toimintaan ja liiketoimien konsultointiin liittyviä uusia työpaikkoja aukesi vuoden 2022 ensimmäisten kuukausien aikana peräti 11723 kappaletta. Hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa kasvu perustui erityisesti liike-elämälle tarjottavien hallinto- ja tukipalveluiden kysynnän kasvulle (alkuvuonna yhteensä 8342 uutta avointa työpaikkaa), mutta myös kiinteistön- ja maisemanhoidon saralla uusien avoimien työpaikkojen määrä (2918 kappaletta) oli selvässä nousussa.

Siirytään seuraavaksi tarkastelemaan työvoiman kysyntää kaksi kertaa vuodessa tehtävän ammattibarometrin kautta. Ammattibarometri perustuu TE-hallinnon asiantuntijoiden alueellisiin arvioihin, joissa tilanne arvioidaan ammattitaito-akselilla paljon pulaa hakijoista – pulaa hakijoista – tasapaino – liikaa hakijoita – paljon liikaa hakijoita. Tulokset tarjotaan koko Uudenmaan lisäksi Muun Helsingin seudun, Porvoon seudun, Pääkaupunkiseudun ja Raaseporin tasolla.

Lähde: Ammattibarometri 2016–2022

Keväällä 2022 Uudellamaalla arvioitiin olevan pulaa tai paljon pulaa hakijoista 49 ammattinimikkeessä. Tämä kattaa vajaan neljänneksen (24 %) arvioiduista nimikkeistä ja on jälleen hiukan enemmän kuin puoli vuotta aikaisemmin. Liikaa tai paljon liikaa hakijoita arvioitiin olevan

40 ammattinimikkeessä, mikä kattaa 20 % arvioituista nimikkeistä. Kehityssuunta on myös tältä osin selkeä: Nimikkeitä, joiden osalta hakijoita arvioidaan olevan liikaa, on tasaisesti vähemmän kuin muutamilla edellisillä arviointikierroksilla. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan arvioitiin olevan tasapainossa 112 ammattinimikkeessä. Nämä arviot koskevat siis koko Uudenmaan tilannetta.

Koko Uudenmaan pula-ammattinimikkeet jakautuvat keväällä 2022 hyvin tutulla tavalla, kuten voimme jo jaottelusta nähdä:

ICT

Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
Sovellusohjelmoijat
Sovellussuunnittelijat
Tietoliikenteen ja tietotekniikan insinöörit
Web- ja multimediatekkehittäjät

SOTE

* Hammaslääkärit
* Kuulontutkijat ja puheterapeutit
* Lastentarhanopettajat
* Lähihoitajat
* Sairaanhoidaja ja terveydenhoitaja
* Sosiaalityön erityisasiantuntijat
* Yleislääkärit
* Ylihoitajat ja osastonhoitajat
* Ylilääkärit ja erikoislääkärit
Bioanalytiikot (terveydenhuolto)
Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)
Lastenhoitotyöntekijät
Psykologit
Sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat ym.
Suuhygienistit

MYynti

Myyjät
Myyntiedustajat
Puhelin- ja asiakaspalvelukeskusten myyjät

RAKENTAMINEN

Betonirakentajat ja raudoittajat
Eristäjät
Ilmastointi- ja jäähdytyslaiteasentajat
Kattoasentajat ja -korjaajat
Kiinteistöhuollon työntekijät
Kirvesmiehet ja rakennuspuusepät
Lattianpäällystystyöntekijät
Maa- ja vesirakentamisen avustavat työntekijät
Maansiirtokoneiden ym. kuljettajat
Muurarit ym.
Muut rakennustyöntekijät
Putkiasentajat
Rakennusalan avustavat työntekijät
Rakennusalan työnjohtajat
Rakennusinsinööri
Rakennusmaalarit ym.
Rakennussähköasentajat
Rappaajat
Talonrakentajat

MUUT

Erityisopettajat
Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat
Opinto-ohjaajat ja muut opetuksen erityisasiant.
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät
Sähkö- ja automaatioinsinööri
Toimisto- ja laitossiivoajat ym.
Työväliittäjät

Lähde: Ammattibarometri 1/2022 * ammattinimikkeen edessä = Paljon pulaa hakijoista

Syksyn 2021 jälkeen uusia nimikkeitä on noussut osioon Muut: Ravintola- ja suurtalous-työntekijöistä ei arvioitu olevan pulaa vielä viime syksynä, mutta nyt ammattinimike on jo noussut jo "paljon pulaa"-kategoriaan ja rekrytointitarpeen arvioidaan kasvavan seuraavan puolen aikana. Tämä on toki aiemmin esiin nousseiden tilastojen valossa ymmärrettävää. Lisäksi pula-ammatteihin ovat nousseet kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat sekä sähkö- ja

automaatioinsinööri, joista eritoten jälkimmäinen toki linkittyy usein rakentamisen kokonaisuuteen.

Ammattibarometrissa arvioidaan myös rekrytointitarpeen mahdollisia muutoksia seuraavan puolen vuoden aikana, akselilla vähenee nopeasti – vähenee – pysyy ennallaan – kasvaa – kasvaa nopeasti. Tietyntyyppisestä pula-ammattien pysyvyydestä kertoo se, että vain 16 koko Uudenmaan tasolla pula-ammattiksi arvioidusta 49 ammatista on sellaisia, joissa rekrytointitarve kasvaa seuraavan puolen vuoden aikana edes jollain Uudenmaan alueella. Yhdessäkään pula-ammattissa rekrytointitarve ei kasva kaikilla neljällä alueella. Toisin sanoen pula-osaajista ei yleensä johdu hetken rekrytointibuumista. Tässä yhteydessä on toisaalta tarpeen muistuttaa siitä, että työvoiman kysynnän nykyinen taso on merkittävän korkea. Pula-ammattien osalta kaikissa paitsi yhdessä tapauksessa (rakennusalan avustavat työntekijät Porvoon seudulla) kysynnän arvioitiin pysyvän vähintään nykyisellä tasolla.

Tämä rekrytointitarpeiden tasaisena pysyminen koskee myös kahden isoimman "kokonaisuuden" eli sosiaali- ja terveysalan ja toisaalta rakentamisen alan pula-ammattitehtäviä: Vain kolmasosassa niistä arvioitiin rekrytointitarpeen kasvavan jossain puolella Uuttamaata. Pääkaupunkiseudulla kaikkien sosiaali- ja terveysalan ja rakentamisen pula-ammattien kysynnän arvioitiin pysyvän nykyisellä tasollaan. ICT-alan ammattinimikkeissä rekrytointitarpeiden arvioitiin pysyvän nykyisellään.

Alla näemme ammatit, joita ei arvioitu koko Uudenmaan tasolla pula-ammattitehtäviksi, mutta joista arvioidaan olevan pulaa yhdellä tai useammalla alueella:

Yleisesti tasapainossa, mutta pulaa jossakin:	Missä pulaa:
Kahvila- ja baarimyyjät	Muu Helsingin seutu
Kiinteistönvälittäjät ja isännöitsijät	Muu Helsingin seutu
Koneenasentajat ja koneistajat	Muu Helsingin seutu
Konehiojat, kiillottajat ja teroittajat	Muu Helsingin seutu
Kotiapulaiset ja -siivoojat	Muu Helsingin seutu
Kääntäjät, tulkit ja muut kielitieteilijät	Muu Helsingin seutu
Laskentatoimen erityisasiant. ja tilintarkastajat	Muu Helsingin seutu
Maatalous-, teollisuuskoneasentajat ja -korjaajat	Muu Helsingin seutu
Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat	Muu Helsingin seutu
Muut sähköasentajat	Muu Helsingin seutu
Nosturinkuljettajat	Muu Helsingin seutu
Ohutlevysepat	Muu Helsingin seutu
Pikaruokatyöntekijät	Muu Helsingin seutu
Postinkantajat ja -lajittelijat	Muu Helsingin seutu
Sanomalehtien jakajat, lähetit ja kantajat	Muu Helsingin seutu
Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät	Muu Hki seutu, Porvoo
Tarjoilijat	Muu Hki seutu, Porvoo
Vartijat	Muu Hki seutu, Porvoo
Hitsaajat ja kaasuleikkaajat	Muu Hki seutu, Porvoo, Raasepori
Peruskoulun alaluokkien opettajat	Muu Hki seutu, Raasepori
Kassanhoitajat ja lipunmyyjät	Porvoo
Ammatillisen koulutuksen opettajat	Raasepori
Lukion ja peruskoulun yläluokkien opettajat	Raasepori

Lähde: Ammattibarometri 1/2022

Lisäksi Uudeltamaalta löytyy yksittäisiä ammattinimikkeitä, joissa arvioidaan olevan pulaa tietyillä alueilla ja ylitarjontaa toisilla alueilla:

Ylitarjontaa jossain, pulaa jossain:	Missä pulaa:	Missä ylitarjontaa:
Kirjanpidon ja laskentatoimen asiantuntijat	Muu Hki seutu, Raasepori	Porvoo, Pääkaupunki-seutu
Putkiasentajat	Muu Hki seutu, Pääkaupunki-seutu	Raasepori
Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	Muu Hki seutu	Porvoo

Lähde: Ammattibarometri 1/2022

Yritysten näkymiä työvoiman kysynnästä keväällä 2022

Kuten edellisten sivujen lukemat osoittavat, ovat Helsingin seudun yritysten rekrytointinäkymät ovat korkealla tasolla keväällä 2022. Tämä on jatkumoa syksylle 2021, jolloin näimme työvoiman kysynnän selvää kasvua.

Myös selvitykset yritysten tilanteesta tukevat kuvaa rekrytointitarpeen noususta. Helsingin seudun kauppakamarin jäsenyrityksiltä tiedusteltiin rekrytointinäkymiä maaliskuussa 2022, jolloin seuraavan puolen vuoden sisään rekrytointitarpeen uskoi kasvavan 42 % vastaajista. Alle 5 % vastaajista kertoi rekrytointitarpeen laskevan, joten enemmistö (53 %) vastaajista kertoi rekrytointitarpeen pysyvän nykyisellään. Tässä yhteydessä ei voi painottaa liiaksi sitä aiemmin esiin tullutta tietoa, että **nykyinen taso** tarkoittaa mittaushistorian korkeimpia lukuja avoimilla työpaikoilla mitattuna. 2–3 vuoden ajanjaksolla rekrytointitarpeen arvioi kasvavan 63 % vastaajista. On siis hyvä syy olettaa, että työvoiman kysyntä pysyy jatkossakin korkealla tasolla.

Pulaa tai paljon pulaa osaavasta työvoimasta raportoi yhä 68 % vastaajista maaliskuussa, mikä tarkoittaa pulan olevan tismalleen samalla tasolla kuin syksyllä 2021. Ainoa pieni parannus syksyyn nähden koettiin siinä, että paljon pulaa osaavasta työvoimasta raportoi 21 % vastaajista, kun elokuussa 2021 vastaava luku oli 30 %. Kun 31 % vastaajista ilmoitti osaavan työvoiman tarjonnan olevan tasapainossa, ei osaavan työvoiman ylitarjonnasta "kärsinyt" kuin prosentti vastaajista.

28 % prosenttia vastaajista ilmoitti, että työvoiman saatavuus ei rajoita yrityksen kasvua, neljänneksellä työvoiman saatavuus rajoitti yrityksen kasvua vähän ja 46 % vastaajista kertoi työvoiman saatavuuden rajoittavan yrityksen kasvua jonkin verran tai paljon. Tilanne on tältä osin helpottanut hiukan, elokuussa 62 % vastaajista kertoi työvoiman saatavuuden rajoittavan yrityksen kasvua jonkin verran tai paljon.

Lukemat ovat samansuuntaisia kuin Elinkeinoelämän huhtikuussa julkaisemassa suhdannebarometrissä. Ammattityövoiman puute oli yleisin kasvun este Uudenmaan yrityksissä, koskettaen 36 % vastaajista. Toiseksi suurin kasvun este oli riittämätön kysyntä, joka kosketti viidennestä (20 %) vastaajista. Yritysten henkilöstönäkymät olivat myös suhdannebarometrissä "tasaisen korkealla" tasolla: Enemmistö (61 %) yrityksistä odotti henkilökunnan määrän pysyvän nykyisellä tasolla seuraavan kolmen kuukauden aikana ja 30 % uskoi henkilöstömäärän kasvavan. Vain 9 % vastaajista uskoi henkilökunnan määrän laskevan seuraavan 3 kk aikana.

Pk-yritysbarometri ehdittiin julkaista helmikuussa 2022 juuri ennen Ukrainan sodan syttymistä, eivätkä sodan valitettavat vaikutukset siten näy näissä vastauksissa. Joka tapauksessa pk-

y yrityksissä nähtiin kokonaisuudessaan henkilökunnan määrän olevan kasvussa seuraavan vuoden ajan. Eritoten Helsingin pk-yritysten arviot henkilökunnan määrästä ovat nousussa ja selvästi koko maan tasoa korkeammalla saldoluvun¹ ollessa keväällä 18 (koko maan tulos: 13). Myös Espoossa ja Kauniaisissa arvio henkilökunnan määrästä on koko maan tasoa korkeammalla (15), Vantaalla ja muualla Uudellamaalla jäätiin niukasti koko maan tuloksen alle saldoluvulla 12. Pääkaupunkiseudun pk-yrittäjien suhdanneodotukset ovat myös koko maata korkeammalla tasolla.

Valitettavasti myös pk-yritysbarometrissä toistuu sama kuvio, eli työvoiman saatavuus on suurin työllistämisen este jättäen riittämättömän kysynnän kakkossijalle riippumatta siitä, tarkastellaanko asiaa Helsingin, pääkaupunkiseudun vai muun Uudenmaan näkökulmasta. Työvoiman saatavuuden haasteet olivat nousseet selvästi vuodentakaiseen verrattuna kaikkien alueiden pk-yrityksissä ja koskettivat alkuvuodesta 2022 noin neljänneistä vastaajista (Helsinki: 24 %, Pk-seutu: 26 %, muu Uusimaa: 22 %).

Päätöimialoista **teollisuudessa** suhdannenäkymät olivat huhtikuussa 2022 koko Suomen tasolla vielä normaalia korkeammalla (saldoluku: 28). Samalla tulevaisuutta kuvaavat suhdannenäkymät olivat ymmärrettävästi kääntyneet laskuun ja saldoluku on jo selvästi negatiivisen puolella (-16). Puute kapasiteetista tai materiaalista on selvästi isoin tuotannon kasvun este ja koskettaa jo yli puolta (51 %) vastaajista. Valitettavasti myös pula ammattityövoimasta vaivaa yhä merkittävää osaa teollisuusyrityksiä (22 % vastaajista), vaikka lukema onkin hiukan laskenut loppuvuoden 2021 huipusta (28 %). Henkilökunnan määrän odotetaan teollisuuden saralla yhä kasvavan seuraavan 3 kuukauden aikana (saldoluku: 20), vaikka kausitasoitettu henkilökuntaodotus onkin laskenut loppuvuoden 2021 huippulukemista.

Kemianteollisuuden osalta suhdannetilanne on laskenut jo puoli vuotta, mutta on vieläkin normaalia suotuisammalla tasolla (saldoluku: 14). Suhdannenäkymät ovat myös laskeneet negatiivisen puolelle (-9), mutta ovat siis hiukan koko teollisuuden kenttää korkeammalla. Puute kapasiteetista tai materiaalista on ymmärrettävästi myös kemianteollisuudessa suurin tuotannon / myynnin kasvun este (32 % vastaajista), mutta ammattityövoiman puute tulee valitettavan lähellä kintereillä, koskettaen 22 % vastaajista. Sodan vaikutukset eivät ainakaan huhtikuussa näkyneet pienentyneenä kysyntänä, riittämättömän kysynnän mainitsi tuotannon / myynnin kasvun esteenä vain 3 % kemianteollisuuden vastaajista. Henkilökunnan määrän suhteen odotukset olivat positiiviset (saldoluku: 18)

Teknologiateollisuudessa suhdannetilanne on pienestä laskusta huolimatta pysynyt selvästi normaalia korkeammalla tasolla (saldoluku: 35), mutta suhdanneodotuksissa lasku on ollut selvempää ja saldoluku on niukasti koko teollisuutta heikompi (-17). Puute kapasiteetista tai materiaalista on suurimpana kasvun esteenä peräti kahdella kolmesta (67 %) vastaajista, eli tilanne on tällä saralla huonontunut entisestään viime vuoteen verrattuna.

Teknologiateollisuuden huhtikuussa julkaisemissa talousnäkymissä alan yritykset ennakoivat kasvun jatkumista sodan negatiivisista vaikutuksista huolimatta. Sota on selvästi heikentänyt materiaalien ja raaka-aineiden saatavuutta. Investointeja on laitettu jäihin, mutta peruttu vielä sangen vähän. Suhdannebarometrissä riittämätön kysynnän nimesi kasvun esteeksi vain 7 % teknologiateollisuuden yrityksistä.

Neljännes (24 %) teknologiateollisuuden vastaajista ilmoitti suhdannebarometrissä ammattityövoiman puutteen olevan kasvun esteenä huhtikuussa 2022. Tilanne on parantunut vain hiu-

¹ Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden vastaajien osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista arvioi henkilöstömäärän kasvavan, 50 % pysyvän ennallaan ja 20 % vähentyvän, on henkilöstömäärää koskeva saldoluku 30 – 20 eli +10.

kan loppuvuodesta 2021, jolloin ammattityövoiman puutteesta kärsi 32 % vastaajista. Teknologiateollisuudessa olisi imua, sillä henkilökunnan määrän arvellaan selvästi kasvavan seuraavan 3 kuukauden aikana (saldoluku: 28). Myös Teknologiateollisuuden talousnäkymät tukevat kuvaa työvoiman tarpeesta: Henkilöstömäärä on kasvanut vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä selvästi ja rekrytointia on suoritettu ennätysmäärä. Teknologiateollisuuden talousnäkymissä vajaan 20 % kaikista alan yrityksistä arvioi, että yrityksessä joudutaan lomauttamaan tai irtisanomaan henkilöstöä seuraavan puolen vuoden sisällä sodan vaikutusten vuoksi. Teknologiateollisuuden palvelualoilla osuus on selvästi pienempi kuin teollisuuden aloilla.

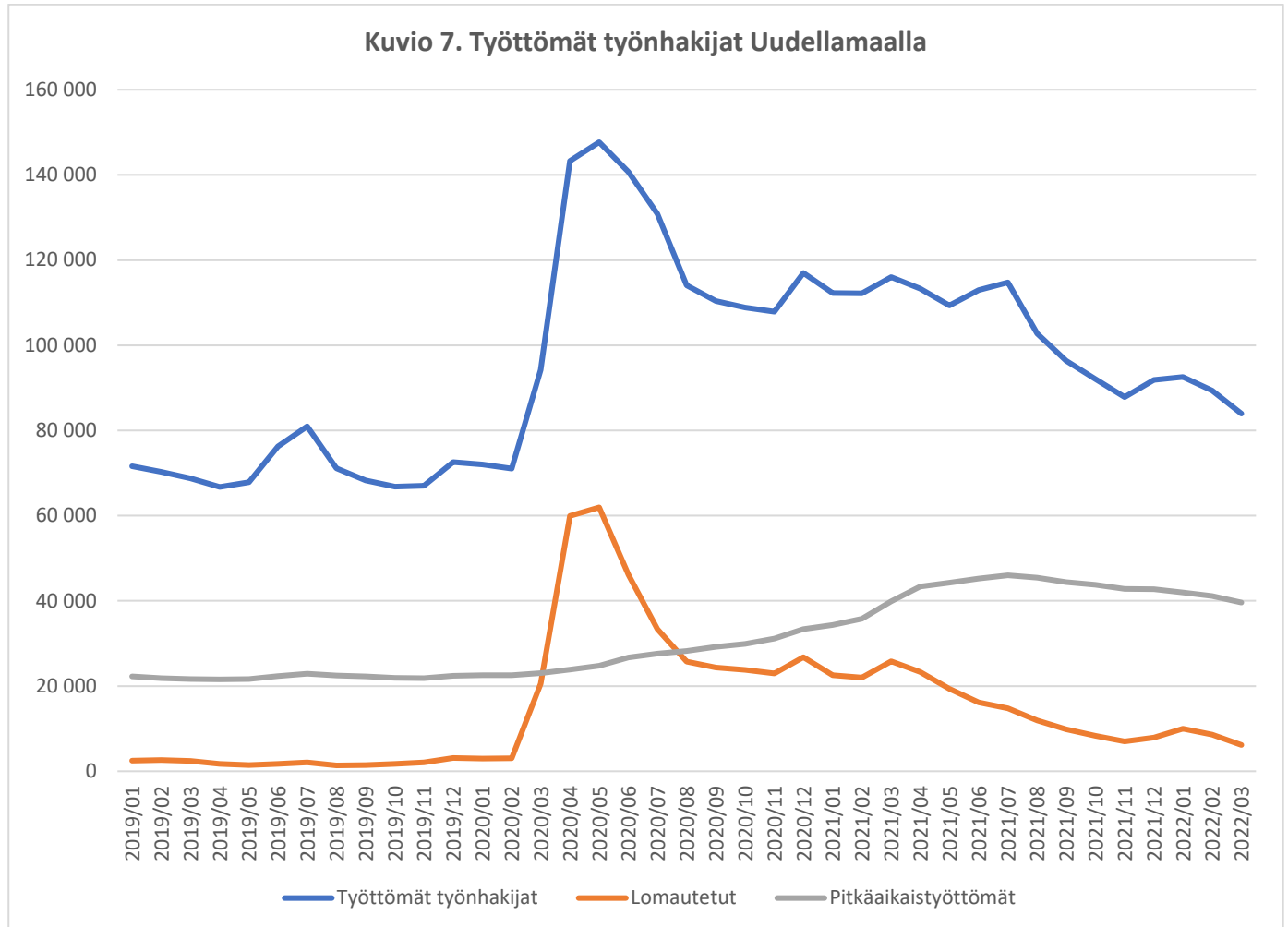
Kuten aiemmista graafeista ja taulukoista muistamme, on työvoiman kysyntä **rakentamisen** saralla pysynyt korkealla tasolla. Elinkeinoelämän suhdannebarometrissä rakentamisen suhdannetilannearviot ovat laskeneet miinukselle (saldoluku: -14) alkuvuoden aikana ja suhdannenäkymät ovat heikentyneet selvästi (saldoluku: -44). Rakennusalan ammattityövoiman puute on ollut jo pitkään yleisin kasvun este, eikä tilanne ole muuttunut keväällä 2022: Peräti 41 % rakennusalan vastaajista ilmoitti ammattityövoiman puutteen kasvun esteeksi. Henkilökuntaodotukset ovat laskeneet alkuvuodesta, mutta eivät vielä negatiivisen puolelle, joten rakentamisen saralla henkilökunnan kysyntä pysynee ainakin nykyisellä tasolla. Myös valtionvarainministeriön kevään 2022 rakentamista koskevat talousnäkymät arvioivat rakentamisen työllisten määrän kasvavan ainakin alkuvuoden 2022. Käynnistynyt sota vaikeuttaa materiaalien saatavuutta ja luo uhkakuvia rakentamisen kysynnän laskusta, mutta valtiovarainministeriö uskoo sodan vaikutusten jäävän lyhyellä aikavälillä maltillisiksi loppuvuoden 2021 aloitusten vahvan kasvun myötä.

Olemme jo aiemmin käyneet läpi dramaattisia laskuja ja toisaalta viimeaikaista nousua työvoiman kysynnässä **palveluiden** saralla. Suhdannebarometrin näkymät tukevat osittain näitä näkymiä. Palvelualan suhdannetilanne on laskenut normaalia heikompiin lukemiin (saldoluku: -6) ja suhdannenäkymät ovat negatiivisemmat kuin teollisuuden ja rakentamisen saralla (saldoluku: -21). Henkilöstöodotukset ovat kuitenkin pandemiapohjan jäljiltä nousussa, joten työvoiman kysyntä kasvaa lähitulevaisuudessa entisestään. Valitettavasti myös puute ammattityövoimasta on korkealla tasolla. Yli kolmannes (35 %) vastaajista kertoi ammattityövoiman olevan kasvun esteenä. Ammattityövoiman puute onkin palvelualoilla tätä nykyä suurin kasvu este, riittämättömän kysynnän ilmoitti kasvun esteeksi 23 % vastaajista. Tilannetta ei helpota alkuunkaan se, että monet matkailu- ja ravintola-alan työntekijät ovat vaihtaneet pandemian aikana töihin toiselle alalle.

Kuten jo tiedämme, on pandemia kurittanut palveluvaltaista Uuttamaata erityisen kovaa. Matkailuala on kärsinyt erityisesti ulkomaalaisten matkailijoiden määrän romahdettua ja kotimaisen matkailukysynnän kohdistuttua muihin osiin Suomea. Nyt päälle iskenyt sota vaikeuttaa omalta osaltaan matkailun elpymistä Uudellamaalla, ovathan venäläiset matkailijat olleet jo tovin yksi suurimmista turistiryhmistä Uudellamaalla ja toisaalta Finnairin etulyöntiasema Aasian liikenteen osalta on jäissä Venäjän asettamien lentokieltojen myötä. Matkailu- ja ravintola-alan työvoimapula näkyy viimeisimmässä suhdannebarometrissä selvästi: Koko maan tasolla 69 % vastaajista koki ammattityövoiman puutteen esteenä kasvulle. Työvoimapula on kärjistynyt nopeasti, loppuvuodesta 2021 pulaa raportoi 23 % vastaajista. Riittämätöntä kysyntää raportoi 37 % vastaajista, mikä teki siitä toiseksi suurimman kasvun esteen matkailu- ja ravintola-alan yrityksille. Henkilökuntaodotus seuraavalle kolmelle kuukaudelle oli selvästi positiivisen puolella (saldoluku: 46), joten alan vetovoima ei ole hetkeen katoamassa. Koko maata koskevat luvut antavat varmasti suuntaa myös Uudenmaan tilanteeseen.

Työnhakijatilanne Uudellamaalla keväällä 2022

Tarkastellaan seuraavaksi, kuinka positiivinen kehitys työvoiman kysynnässä on näkynyt työttömien työnhakijoiden tilanteessa.

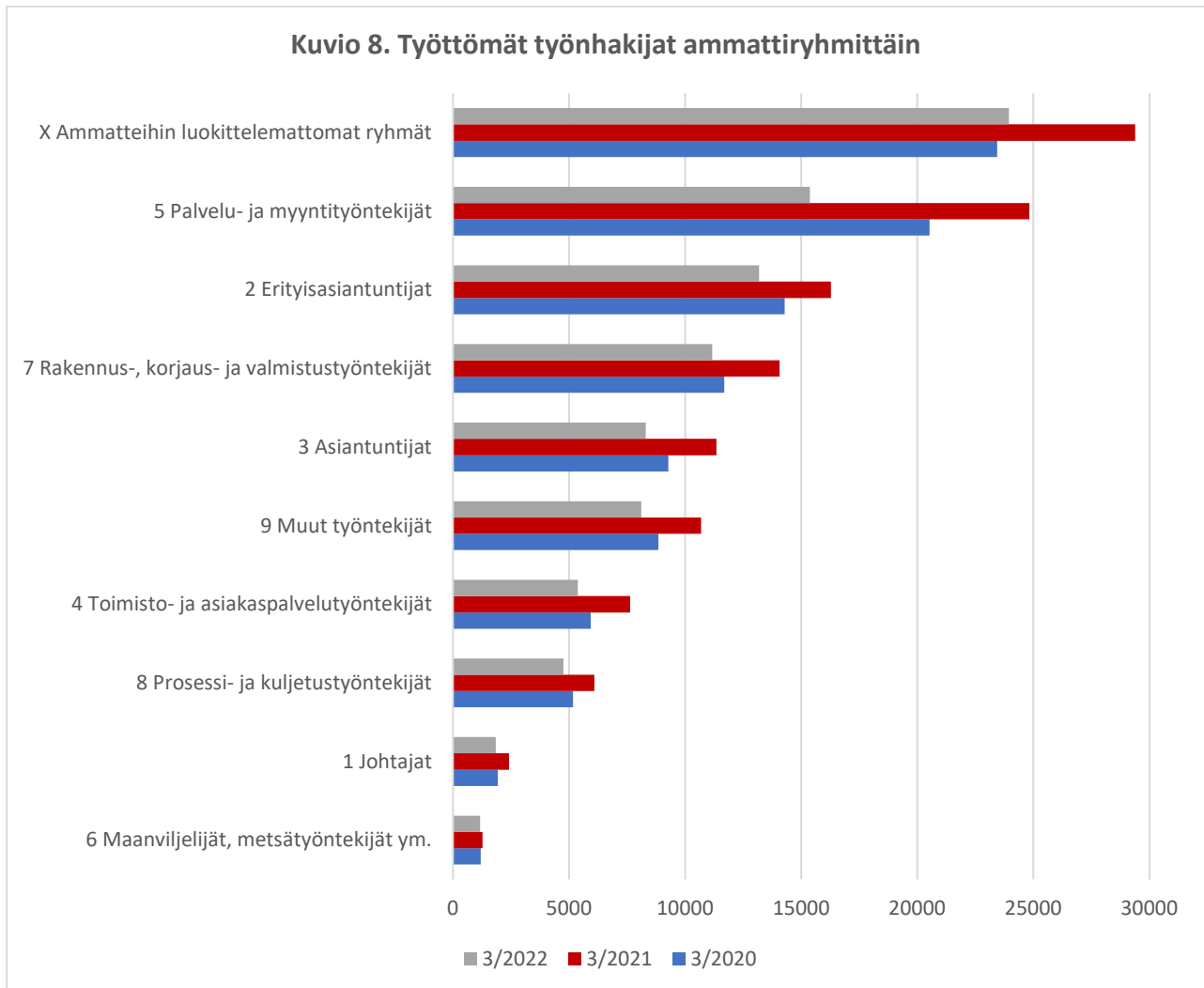
Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Työttömät työnhakijat eri ryhmissä

Uudellamaalla oli maaliskuussa 2022 hiukan alle 84 000 työtöntä työnhakijaa, mikä on 28 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömistä työnhakijoista lomautettuja oli 6152 henkeä, mikä on 76 % vähemmän kuin maaliskuussa 2021.

Työttömyys on laskenut vuoden aikana nopeammin naisilla (- 29 %) kuin miehillä (- 26 %). Maaliskuussa 2022 työttömistä työnhakijoista 56 % oli miehiä. Työttömyys on laskenut myös alle 25-vuotiailla (- 41 %) nopeammin kuin yli 50-vuotiailla (- 20 %). Jos palaamme kevääseen 2020, muistamme että työttömyys nousi tuolloin suhteellisesti enemmän naisilla kuin miehillä ja enemmän alle 25-vuotiailla kuin yli 50-vuotiailla. Pandemian edetessä nämä ryhmät ovat siis siirtyneet myös nopeammin takaisin työelämään.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt hitaaseen laskuun ja heitä on 0,8 % vähemmän kuin maaliskuussa 2021. Toisaalta pitkäaikaistyöttömiä oli yhä 76 % enemmän kuin ennen pandemiaa helmikuussa 2020. Alle 30-vuotiaiden osalta pitkäaikaistyöttömiä oli 1,6 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta yli 50-vuotiaissa kehitys on ollut heikompaa ja heitä oli 1,5 % enem-

män kuin maaliskuussa 2022. Samalla yli 50-vuotiaiden osuus pitkäaikaistyöttömistä oli kasvanut 49 %:iin.

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Työnhakijat ammattiryhmän ja koulutusasteen mukaan kuukauden aikana maakunnittain

Kuviossa 8 vertaillaan työttömien työnhakijoiden määrää ammattiryhmittäin maaliskuussa 2022, 2021 ja 2020. Näemme selvästi, että työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut vuodessa kaikissa ammattiryhmissä. Lisäksi ammatteihin luokittelemattomat ryhmät ovat ainoa ammattiryhmä, jossa työttömien määrä ei ole laskenut maaliskuusta 2020.

Maanviljelijöissä ja metsätyöntekijöissä laskua on ollut vähiten eli 8 %, mutta kaikissa muissa ammattiryhmissä työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut 19–38 %. Suhteellisesti ja lukumäärältään suurinta lasku on ollut palvelu- ja myyntityöntekijöissä. Työttömien palvelu- ja myyntityöntekijöiden määrä on laskenut vuodessa 9469 henkeä. Tämä on ymmärrettävää ja suotavaakin, muistammehan vielä [kuviossa 4](#), kuinka kysyntä palvelu- ja myyntityöntekijöistä oli kasvanut vuoden aikana merkittävästi. Palvelu- ja myyntityöntekijöitä oli myös selvästi vähemmän työttömänä kuin maaliskuussa 2020.

Seuraavaksi eniten laskua on vuoden aikana ollut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöissä (-30-%), asiantuntijoissa (- 27 %), muissa työntekijöissä (- 24 %) sekä johtajissa (- 24 %).

Ohessa vielä pieni vertailu kuvioiden 3 ja 8 välillä, eli taulukossa vertaillaan ammattiryhmittäin kaikkia alkuvuodesta 2022 auenneita uusia työpaikkoja ja toisaalta työttömiä työnhakijoita maaliskuussa 2022.

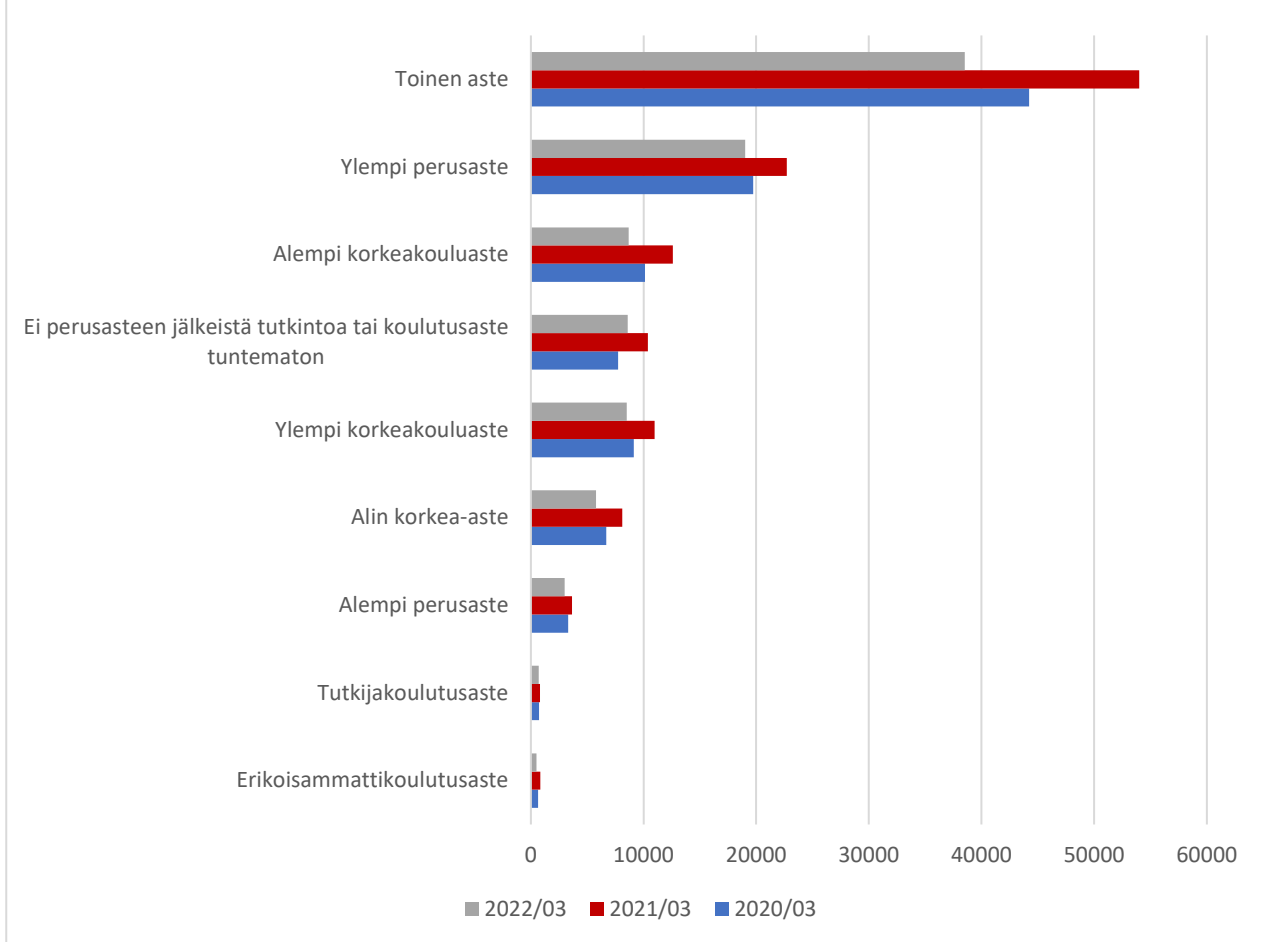
	Uudet avoimet työ- paikat 1–3/2022	Työttömät työnhakijat 3/2022	Uudet avoimet työpaikat - työttömät työn- hakijat
1 Johtajat	562	1843	1281
2 Erityisasiantuntijat	11969	13181	1212
3 Asiantuntijat	19156	8302	-10854
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyön- tekijät	6899	5379	-1520
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	36843	15375	-21468
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2414	1173	-1241
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus- työntekijät	16471	11167	-5304
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	9273	4762	-4511
9 Muut työntekijät	20040	8111	-11929
X Ammatteihin luokittelemattomat ryhmät	295	23950	23655

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Työnhakijat ammattiryhmän ja koulutusasteen mukaan kuukau-
den aikana maakunnittain, Avoimet työpaikat tapahtumien mukaan kuukauden aikana

Jos ohitamme "erikoisryhmän" Ammatteihin luokittelemattomat ryhmät näemme, että vain johtajille ja erityisasiantuntijoille aukesi alkuvuonna vähemmän uusia avoimia työpaikkoja TE-toimistossa kuin heitä oli työttöminä työnhakijoina. Näitä kahta ryhmää varmasti yhdistää varmasti se, että niihin rekrytoidaan merkittävässä määrin työntekijöitä muuten kuin avoimilla työpaikkailmoituksilla.

Joka tapauksessa näemme, että kaikissa muissa ammattiryhmissä aukesi alkuvuodesta 2022 merkittävästi enemmän uusia avoimia työpaikkoja kuin ammattiryhmissä oli työttömiä työnhakijoita. Toisin sanoen työttömyyden laskun soisi olevan vieläkin nopeampaa. Jätetään kuitenkin tämä vertailu tältä osin tähän omanlaisekseen suunnannäyttäjäksi, eikä sukella syvemmälle kohtaannon sitkeisiin, mutta usein kerrattuihin haasteisiin.

Kuvio 9. Työttömät työnhakijat koulutusasteittain

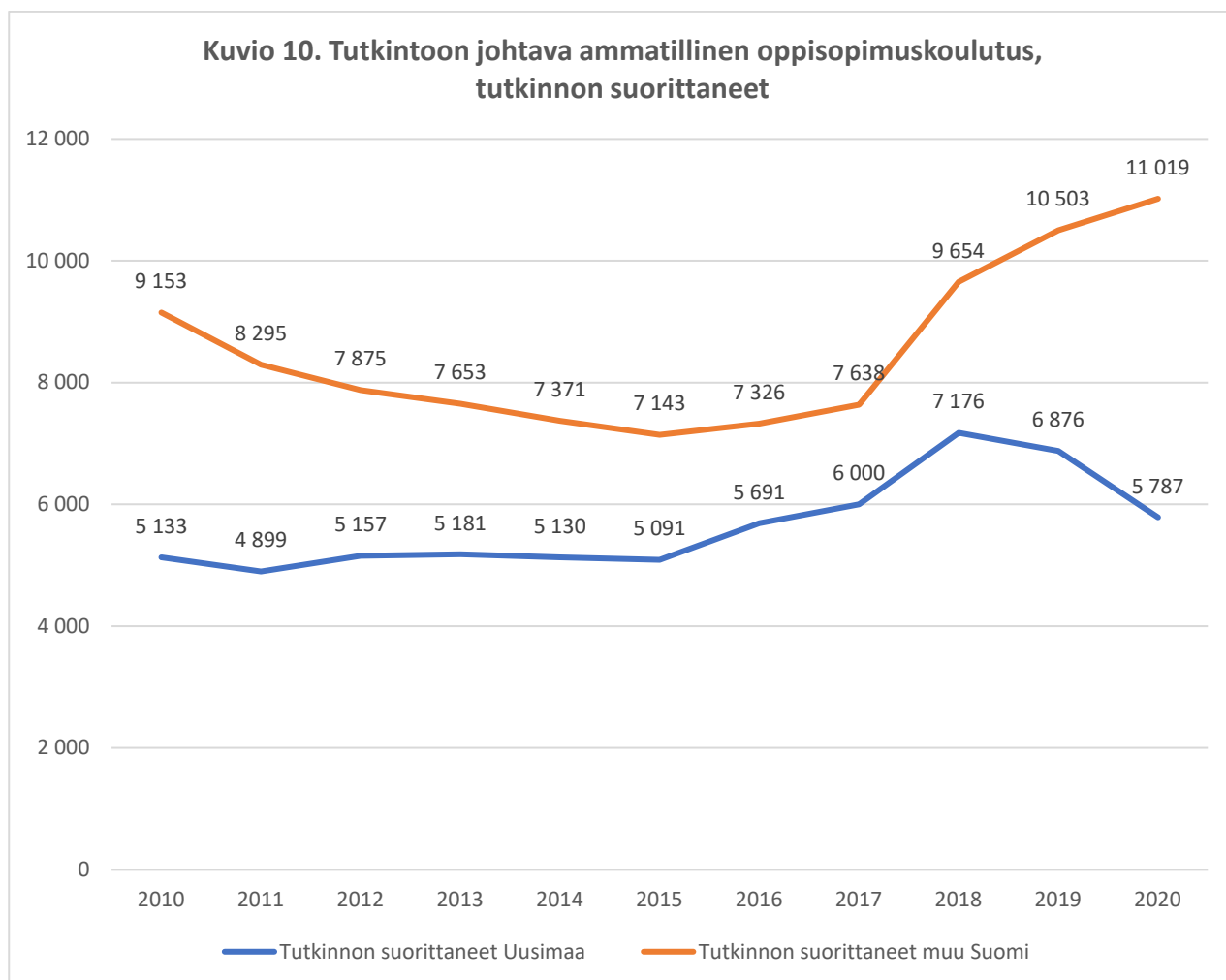
Lähde: Työnvälitystilasto (TEM) Työnhakijat koulutusasteen ja työmarkkina-aseman mukaan kk:n lopussa

Tarkastellaan vielä lopuksi työttömiä työnhakijoita koulutusasteittain. Näemme, että työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut kaikilla koulutusasteilla vuoteen 2021 verrattuna. Lisäksi Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai koulutusaste tuntematon on ainoa ryhmä, jossa työttömien työnhakijoiden määrä ei ole laskenut myös vuoteen 2020 verrattuna. Aiemmissä tilannekatsauksissa olemme nähneet, että korkeakoulutettujen työllisyystilanne oli parantunut muita ryhmiä paremmin, mutta tänä keväänä kehitys on ollut koulutusasteittain tasaisempaa.

Suhteellisesti suurinta lasku on ollut erikoisammattikouluasteella (- 40 %), alemmalla korkeakouluasteella (- 31 %), toisella asteella (-29 %) ja alimmalla korkea-asteella (- 29 %). Lukumääräisesti lasku on ollut vuodessa suurinta toisen asteen koulutuksen suorittaneilla, peräti 15 500 henkeä. Samaan aikaan on hyvä muistaa, että tässä ryhmässä työttömyys pomppasi 30 000 hengestä yli 70 000:een kevään 2020 aikana, joten on hyvä nähdä, että työllisyys on tässäkin ryhmässä elpynyt eritoten syksystä 2021 eteenpäin.

Oppisopimuskoulutus Uudellamaalla

Tarkastelemme tämän kevään tilannekatsauksessa oppisopimuskoulutusta Uudellamaalla useista eri näkökulmista. Tarkastelussa keskitytään tutkintoon tähtäävään koulutukseen siitä yksinkertaisesta syystä, että tutkinnon osiin tähtäävästä oppisopimuskoulutuksesta ei ole saatavilla vertailukelpoista tilastoa pidemmältä aikaväliltä.

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Oppisopimuskoulutuksella suoritettujen tutkintojen määrä oli kasvussa 2015 alkaen, mutta määrä on käänntynyt laskuun Uudellamaalla 2019 ja 2020. Muualla Suomessa kehitys on jatkunut positiivisena, kuten näemme kuviosta 10. Vuonna 2020 Uudellamaalla suoritettiin 5787 ammatillista tutkintoa oppisopimuskoulutuksella, mikä vastasi 34 % Suomen kaikista oppisopimuksella suoritetuista tutkinnoista. Uudenmaan osuus ammatti- ja erikoisammatti-tutkinnoista on ollut viime vuosina suurempi kuin osuus ammatillisista perustutkinnoista.

Uudellamaalla suoritetaan oppisopimuksella eniten ammattitutkintoja, ammatillisten perustutkintojen ja erikoisammattitutkintojen määrän ollessa hyvin lähellä toisiaan. Alla osuudet viimeisimmiltä vuosilta:

	Ammatillinen perustutkinto	Ammattitutkinto	Erikoisammattitutkinto
2019	29 %	41 %	30 %
2020	24 %	46 %	29 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

Ikäryhmittäin

30-vuotiaat ja tätä vanhemmat suorittivat 70 % kaikista Uudenmaalla oppisopimuksella suoritetuista tutkinnoista vuosina 2019–2020:

	Ammatillinen perustutkinto	Ammattitutkinto	Erikoisammattitutkinto	Ikäryhmä yhteensä
15-19	20 %	0 %	0 %	5 %
20-24	17 %	10 %	2 %	9 %
25-29	17 %	17 %	10 %	15 %
30-34	13 %	17 %	15 %	15 %
35-39	11 %	17 %	18 %	16 %
40-44	8 %	13 %	19 %	14 %
45-49	6 %	10 %	16 %	11 %
50-54	5 %	8 %	11 %	8 %
55-59	3 %	6 %	8 %	6 %
60+	1 %	1 %	2 %	1 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

Ikäryhmien osuudet jakautuvat yleisesti hyvin tasaisesti. Alle 20-vuotiaat suorittavat käytännössä pelkästään ammatillisia perustutkintoja, joiden osuus suoritetuista tutkinnoista vähenee tasaisesti iän myötä. Alle 30-vuotiaat eivät suorita juurikaan erikoisammattitutkintoja.

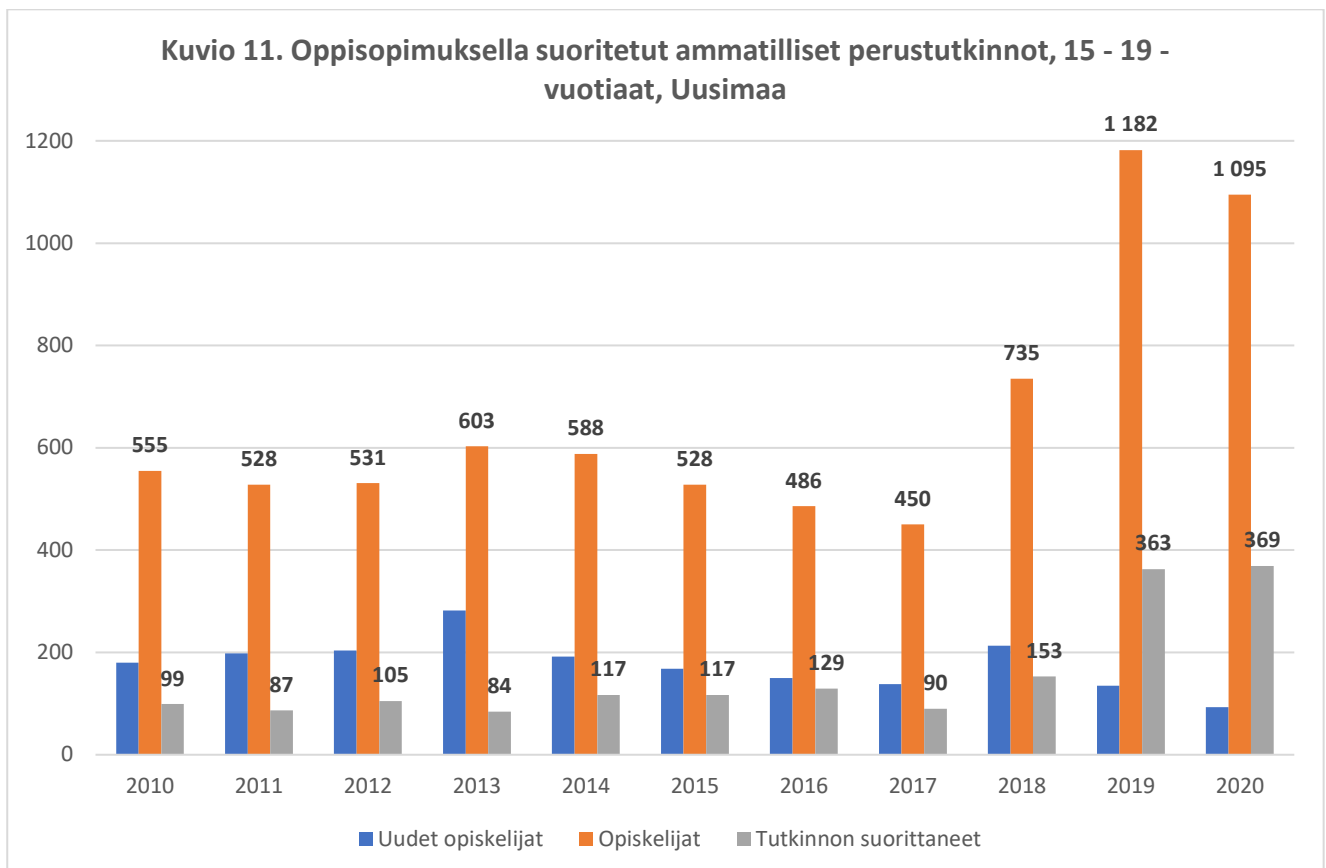
Alla tutkintotyyppien jakautuminen ikäryhmien sisällä vuosina 2019–2020:

	Ammatillinen perustutkinto	Ammattitutkinto	Erikoisammattitutkinto
15-19	97 %	3 %	0 %
20-24	48 %	46 %	6 %
25-29	31 %	50 %	19 %
30-34	23 %	48 %	29 %
35-39	19 %	46 %	34 %
40-44	16 %	43 %	42 %
45-49	15 %	40 %	45 %
50-54	15 %	44 %	41 %
55-59	16 %	43 %	41 %
60+	14 %	40 %	44 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

Ikäryhmittäisistä osuuksista on huomionarvoista todeta, että vuosina 2019–2020 Uudenmaan osuus kaikista alle 20-vuotiaiden oppisopimuksella suorittamista tutkinnoista oli 20 %, eli selvästi vähemmän kuin muissa ikäryhmissä. Muissa ikäryhmissä Uudellamaalla suoritetaan jotakuinkin "kokoluokkaa vastaava" osuus kaikista tutkinnoista.

Alle 20-vuotiaiden osalta tilannetta selittää viime vuosilta se, että oppisopimuksella suoritettujen ammatillisten perustutkintojen määrä on kasvanut muualla Suomessa vielä nopeampaa tahtia.

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Kuviosta 11 näemme, että myös Uudellamaalla uusien opiskelijoiden ja suoritettujen tutkintojen määrät ovat nousseet selvästi nuorten keskuudessa vuoden 2017 jälkeen, mutta kuten todettua muualla Suomessa nousu on ollut vielä suurempaa. Kun Uudellamaalla 15–19-vuotiaat suorittivat vuonna 2020 oppisopimuksella 141 % enemmän ammatillisia perustutkintoja kuin vuonna 2018, oli vastaava luku koko Suomen tasolla peräti 212 %.

Koulutusaloittain

Koulutusaloittain tarkasteltuna neljä alaa vastaa käytännössä kaikesta (yli 95 %) tutkintoon johtavasta oppisopimuskoulutuksesta Uudellamaalla. Nämä alat ovat kauppa, hallinto ja oikeustieteet, tekniikan alat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat. Kauppa, hallinto ja oikeustieteet vastaavat suurimpana noin puolesta kaikista oppisopimuksella suoritetuista ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista.

Asia on nähtävissä nopeasti alta. Taulukko kertoo meille, kuinka suuresta osuudesta eri tutkintolajeja mikäkin koulutusala vastasi vuonna 2020:

	Ammatillinen perustutkinto	Ammattitutkinto	Erikoisammattitutkinto	Koulutusala yhteensä
Kasvatusalat	0 %	0 %	0 %	0 %
Humanistiset ja taidealat	2 %	1 %	0 %	1 %
Yhteiskunnalliset alat	0 %	1 %	0 %	0 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	25 %	54 %	46 %	45 %
Luonnontieteet	0 %	0 %	0 %	0 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne	2 %	3 %	1 %	3 %
Tekniikan alat	21 %	16 %	33 %	22 %
Maa- ja metsätalousalat	1 %	3 %	1 %	2 %
Terveys- ja hyvinvointialat	33 %	3 %	7 %	11 %
Palvelualat	16 %	20 %	11 %	16 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

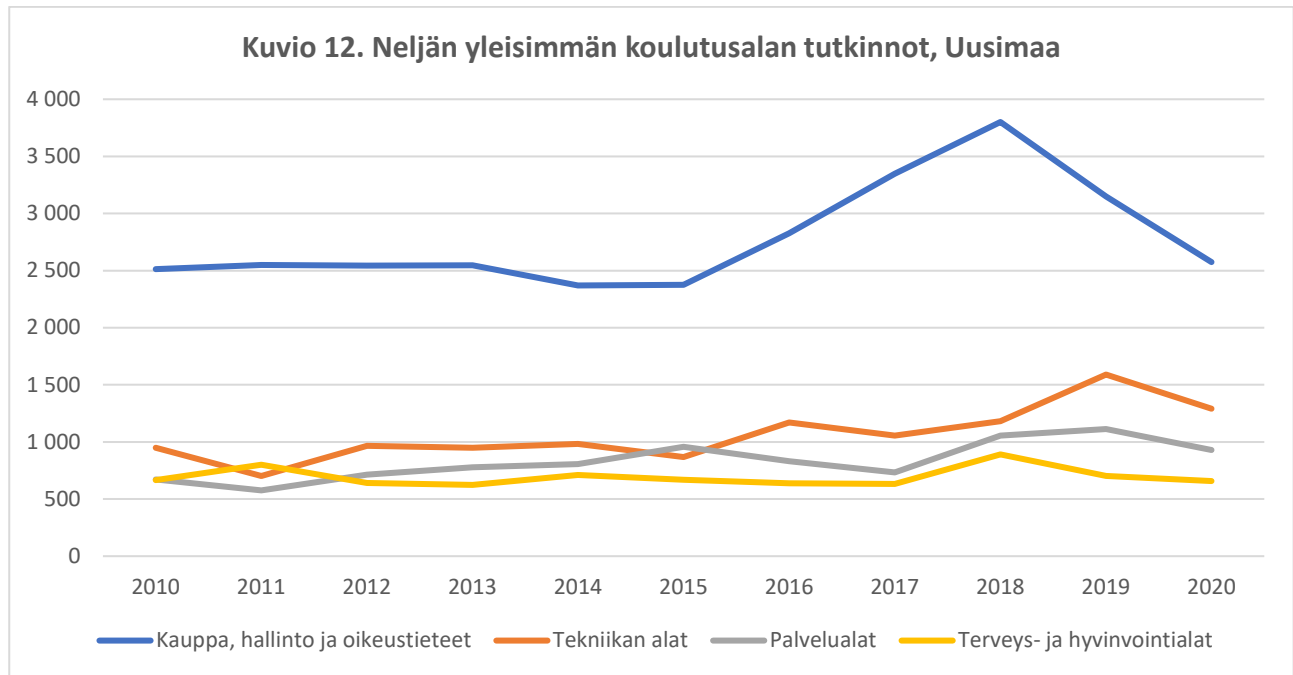
Kuten ylhäältä näemme, korostuu terveys- ja hyvinvointialoilla ammatillisten perustutkintojen suorittaminen. Asia aukeaa vielä paremmin, kun tarkastelemme sitä, missä suhteessa eri tutkintolajeja suoritettiin eri koulutusaloilla vuonna 2020:

	Ammatillinen perustutkinto	Ammattitutkinto	Erikoisammattitutkinto	Yhteensä
Kasvatusalat				
Humanistiset ja taidealat	50 %	40 %	10 %	100 %
Yhteiskunnalliset alat				
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	14 %	56 %	31 %	100 %
Luonnontieteet				
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne	18 %	63 %	16 %	100 %
Tekniikan alat	23 %	33 %	44 %	100 %
Maa- ja metsätalousalat	18 %	66 %	16 %	100 %

Terveys- ja hyvinvointialat	70 %	12 %	18 %	100 %
Palvelualat	24 %	56 %	19 %	100 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

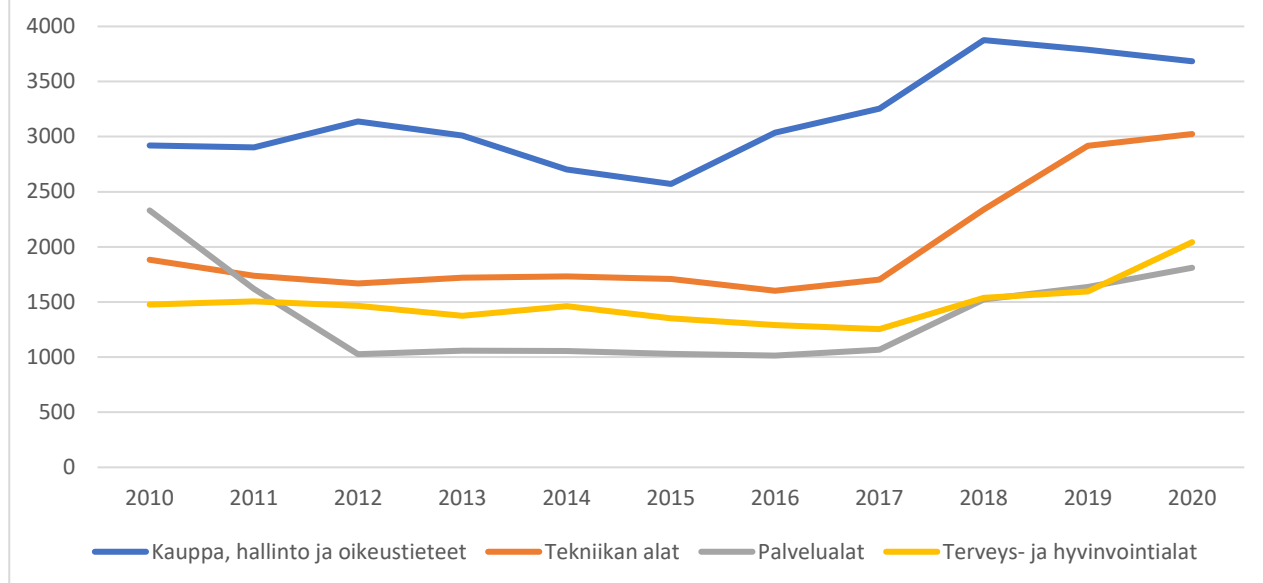
Muista neljästä suuresta alasta kaupassa, hallinnossa ja oikeustieteissä sekä palvelualoilla suoritetaan oppisopimuksella eniten ammattitutkintoja. Tekniikan alalla jakauma tutkintolajien välillä on tasaisin, mutta viime vuosina on oppisopimuksella suoritettu eniten erikois-ammattitutkintoja.

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

Kuvioista 12 ja 13 näemme, että Kauppa, hallinto ja oikeustieteet ovat vastanneet vuosina 2010–2020 Uudellamaalla suuremmasta osasta oppisopimuksella suoritetuista tutkinnoista kuin muualla Suomessa. Vuosina 2015–2018 kasvu kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden tutkinnoissa oli sekä Uudellamaalla että muualla Suomessa suurta. Vuosina 2019 ja 2020 laskua on tapahtunut koko Suomessa, mutta Uudellamaalla merkittävämmän.

Kuvio 13. Neljän yleisimmän koulutusalan tutkinnot, Muu Suomi

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Tutkinnon suorittaneet

Muualla Suomessa myös tekniikan alan tutkintojen määrä lähti selvään kasvuun 2017 jälkeen, Uudellamaalla nousu on ollut huomattavasti maltillisempaa. Toisin kuin Uudellamaalla on muualla Suomessa terveys- ja hyvinvointialan tutkintoja suoritettu palvelualan tutkintoja enemmän.

Työllistyminen

Seuraavassa taulukossa näemme miten oppisopimuskoulutuksella tutkinnon suorittaneet ovat siirtyneet työelämään. Taulukossa niiden Uudellamaalla vuosina 2009–2020 oppisopimuksella tutkinnon suorittaneiden osuus, jotka ovat vuosi valmistumisensa jälkeen joko **päätoimisia työllisiä tai työllisiä opiskelijoita**. Mukana ovat kaikki koulutusalat yhteensä sekä neljä merkittävintä koulutusalaa erikseen:

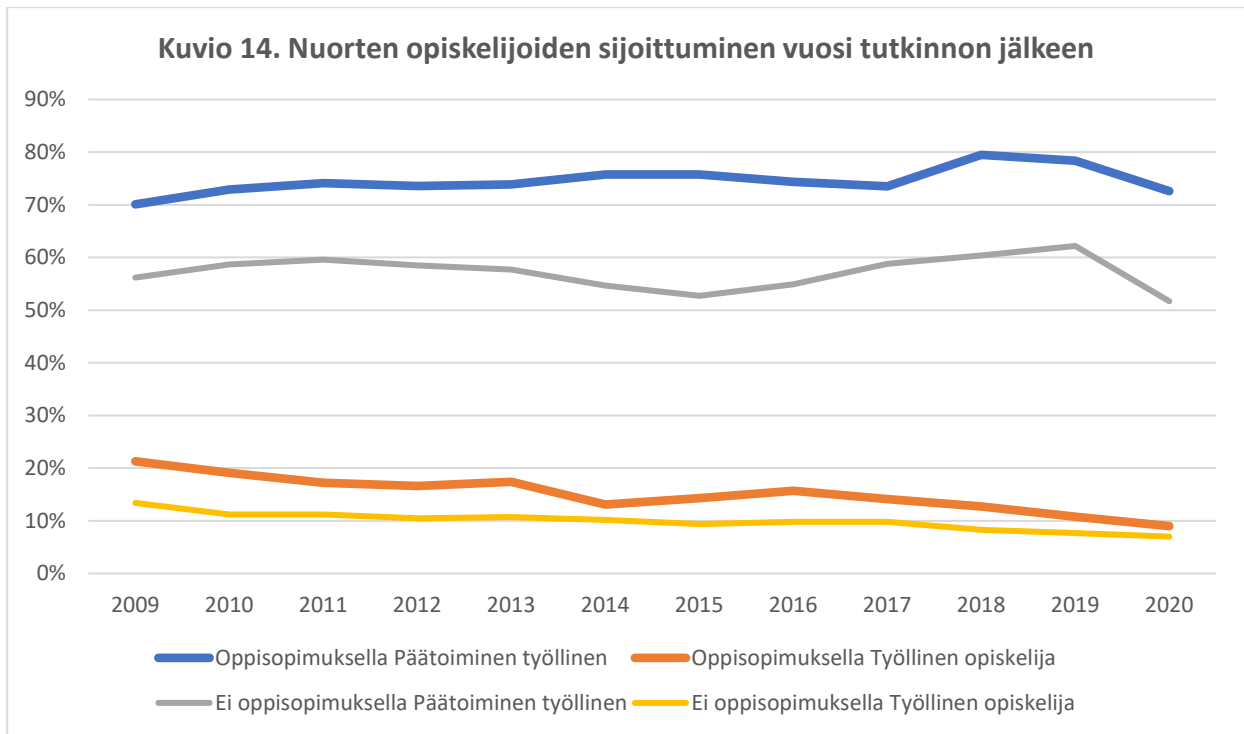
	Yhteensä	Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	Tekniikan alat	Terveys- ja hyvinvointialat	Palvelut
Ammatillinen perustutkinto	90,7 %	92,7 %	88,8 %	92,3 %	88,8 %
Ammattitutkinto	93,7 %	94,2 %	94,3 %	89,9 %	94,8 %
Erikoisammattitutkinto	95,8 %	96,3 %	93,9 %	95,9 %	95,8 %
Yhteensä	92,7 %	94,4 %	91,5 %	92,1 %	92,5 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen

Näemme, että lukemat ovat joka suunnalta tarkasteltuna erittäin hyviä: Oppisopimuskoulutus on pääsääntöisesti tuottanut sitä mitä saattaa odottaakin. Erikoisammattitutkinnoissa työllisty-

minen oli 2009–2020 valmistuneilla kaikista tehokkainta. Koulutusalojen vertailussa työllistyminen oli parasta kaupan, hallinnon ja oikeustieteen saralla.

Ei tule yllätyksenä, että oppisopimuksen jälkeen Uudellamaalla siirrytään selvästi suuremmalla todennäköisyydellä päätoimisesti työhön kuin ammatillisesta koulutuksesta keskimäärin: Kun kaikista vuosina 2009–2020 oppisopimuksella tutkinnon suorittaneista 92,7 % oli vuosi tutkinnon jälkeen joko päätoimisesti töissä tai työllisenä opiskelijana, oli vastaava luku muun ammatillisen koulutuksen osalta 70,5 %. Erot ovat merkittävimpiä nuorten opiskelijoiden osalta:

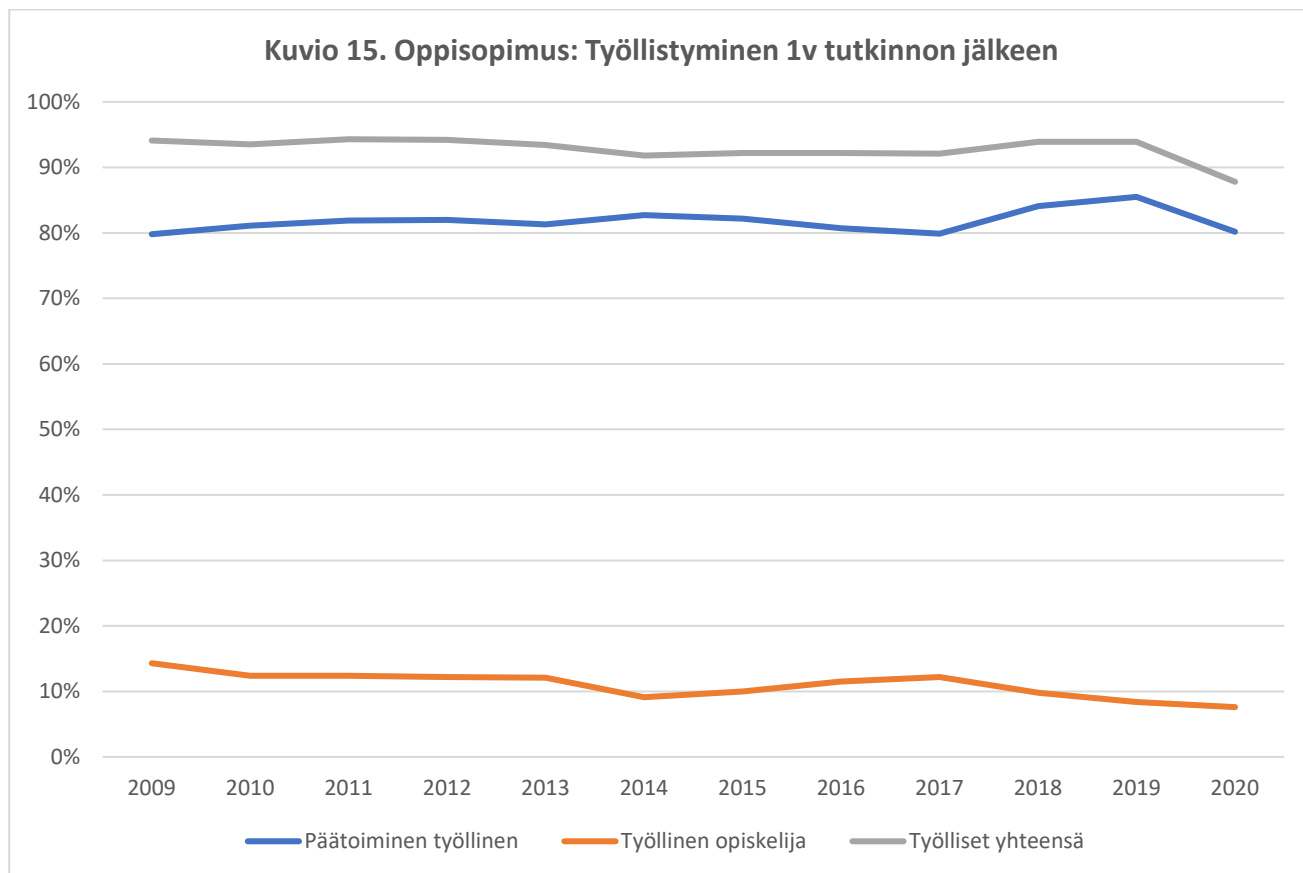

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen

Vuosina 2009 – 2020 oppisopimuksella tutkinnon suorittaneiden nuorten opiskelijoiden "kokonaistyöllisyys" (päätoimiset työlliset + työlliset opiskelijat) oli 22,4 % korkeammalla kuin niillä nuorilla opiskelijoilla, jotka eivät olleet suorittaneet tutkintoaan oppisopimuksella. Erotus selittyy sillä, että muuten kuin oppisopimuksella tutkintonsa suorittaneet nuoret olivat vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen useammin työttömänä (erotus oppisopimuksella suorittaneisiin: 9 %), päätoimisena opiskelijana (erotus 4,9 %), statuksena "muu tai tuntematon" (erotus 4,7 %) tai ase/siviilipalveluksessa (erotus 3,1 %). Huomattavaa on siis se, että erotus selittyy selvästi useammin työttömyydellä kuin jatko-opintoihin siirtymisellä.

Uudellamaalla on viime vuosina työllistytty oppisopimuksella suoritettua tutkinnon jälkeen hiukan koko Suomen keskiarvoa paremmin, mutta erot olleet hyvin maltillisia.

Ennen pandemiaa oli nähtävissä hienoista nousua nimenomaan päätoimisten työllisten osuudessa ja samanaikaista laskua työllisten opiskelijoiden osuudessa:

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen

Vuonna 2020 päätoimisten työllisten osuus oli alimmillaan sitten vuoden 2009, ylittäen niukasti 80 %. Ensimmäisenä pandemiavuonna työllisten yhteisösuus oli historiallisesti alle 90 %. Joka tapauksessa kuvio 12 osoittaa, että oppisopimuksella tutkinnon suorittaneiden työllistyminen on koko 2010-luvun ajan ollut Uudellamaalla merkittävän korkealla tasolla.

Ikäryhmittäin työllistymisessä oli vuosina 2009–2020 selvin ero oppisopimuksella ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden osalta. Tässä ryhmässä työllistyminen oli merkittävästi yleisempää aikuisten opiskelijoiden keskuudessa: Heistä 92,3 % oli vuosi tutkinnon jälkeen joko päätoimisesti töissä tai työllinen opiskelija, kun nuorilla opiskelijoilla osuus oli reilut 5 % heikompi. Tämä laskee tietenkin nuorten opiskelijoiden kokonaistilastoa, suorittivat nuoret oppisopimuksella eritoten ammatillisia perustutkintoja.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ikäryhmien väliset erot olivat pieniä. Alla työlliset (päätoimiset työlliset + työlliset opiskelijat) tutkintotyypeittäin ja ikäryhmittäin vuosina 2009–2020:

	Työlliset yhteensä	Nuori opiskelija	Aikuisopiskelija
Ammatillinen perustutkinto	90,70 %	87,00 %	92,30 %
Ammattitutkinto	93,70 %	92,90 %	93,80 %
Erikoisammattitutkinto	95,80 %	96,80 %	95,80 %
Yhteensä	92,70 %	89,40 %	93,60 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen

Tarkastellaan vielä vieraskielisten opiskelijoiden työllistymistä Uudellamaalla. Alla työlliset (päätoimiset työlliset + työlliset opiskelijat) **vieraskieliset opiskelijat** tutkintotyypeittäin vuosina 2013–2020:

	Yhteensä	Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	Tekniikan alat	Terveys- ja hyvinvointialat	Palvelualat
Ammatillinen perustutkinto	85,0 %	82,1 %	83,9 %	88,3 %	84,4 %
Ammattitutkinto	90,0 %	89,1 %	84,0 %	76,5 %	93,3 %
Erikoisammattitutkinto	92,0 %	96,4 %	83,3 %		93,5 %
Yhteensä	87,2 %	86,5 %	84,7 %	86,5 %	89,9 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen

Näemme, että myös vieraskielisillä työllistyminen tutkinnon suorittamisen jälkeen on pääsääntöisesti korkealla tasolla: Kaikista opiskelijoista 87,2 % oli joko päätoimisia työllisiä tai työllisiä opiskelijoita. Luku on kuitenkin 5,5 % heikompaa kuin kaikilla oppisopimuksella tutkinnon suorittaneilla, eli työllistyminen on heikompaa kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvilla.

Tutkintolajeittain tarkasteltuna luvut muistuttavat kaikkien opiskelijoiden tuloksia: Työllistyminen on heikointa ammatillisella perustutkinnolla ja parasta erikoisammattitutkinnolla, ammattitutkinnon osuessa työllistämässä näiden kahden väliin. Erot vieraskielisten ja kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien työllistymisessä ovat suurimmat ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden osalta.

Koulutuksen läpäisy

Oppisopimuskoulutuksen läpäisy on nopeutunut Uudellamaalla 2010-luvulla. Taulukossa kaikki alkuperäisessä tutkintolajissa tutkinnon suorittaneiden osuus kaikista aloittaneista Uudellamaalla:

	2,5 vuotta	3 vuotta	3,5 vuotta	4 vuotta
2003/2004	44,80 %	49,30 %	52,10 %	52,70 %
2004/2005	40,20 %	47,40 %	50,30 %	51,70 %
2005/2006	41,60 %	48,40 %	51,00 %	52,20 %
2006/2007	37,40 %	45,60 %	49,50 %	50,40 %
2007/2008	37,80 %	44,90 %	48,60 %	50,10 %
2008/2009	41,50 %	48,70 %	51,40 %	52,70 %
2009/2010	42,90 %	48,60 %	51,20 %	52,20 %
2010/2011	47,00 %	52,80 %	54,90 %	55,80 %
2011/2012	48,00 %	54,90 %	56,70 %	57,80 %
2012/2013	57,70 %	63,40 %	65,40 %	66,10 %
2013/2014	57,80 %	63,30 %	64,70 %	65,50 %
2014/2015	58,40 %	63,10 %	64,30 %	65,00 %
2015/2016	63,30 %	66,20 %	67,30 %	67,90 %
2016/2017	64,90 %	66,90 %	67,40 %	
2017/2018	66,60 %			

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden läpäisy

Lukukaudella 2012/2013 kaksi kolmasosaa oppisopimuskoulutuksen aloittaneista oli suorittanut tutkinnon neljässä vuodessa. Lukukaudella 2017/2018 vastaava aika oli laskenut 2,5 vuoteen. Samalla ajanjaksolla Uudellamaalla on nostettu läpäisyastetta muuta Suomea nopeammin ja lukukauden 2012/2013 jälkeen Uudellamaalla on suoritettu alkuperäisessä tutkintolajissa koko Suomen keskiarvoa nopeammin 1,5–3 vuoden sisään. Tilanne oli päinvastainen vuosina 2003–2012, jolloin Uusimaa oli jäljessä koko Suomen läpäisyasteita.

30–50-vuotiaiden läpäisyasteet ovat olleet jo pitkään merkittävästi korkeammalla kuin 20-vuotiailla ja tätä nuorempien opiskelijoilla. Alla olevassa taulukossa näemme **erotuksen 30–50 -vuotiaiden läpäisyasteen ja maksimissaan 20-vuotiaiden läpäisyasteen välillä**:

	2 vuotta	2,5 vuotta	3 vuotta	3,5 vuotta	4 vuotta
2003/2004	18,7 %	21,2 %	17,6 %	14,4 %	11,9 %
2004/2005	26,4 %	26,9 %	24,2 %	22,0 %	20,3 %
2005/2006	23,6 %	27,7 %	25,6 %	22,1 %	21,2 %
2006/2007	18,3 %	20,1 %	19,7 %	15,9 %	13,8 %
2007/2008	13,0 %	13,3 %	11,0 %	10,8 %	9,5 %
2008/2009	13,3 %	16,6 %	14,0 %	10,6 %	8,4 %
2009/2010	12,2 %	15,1 %	10,1 %	7,7 %	5,7 %
2010/2011	14,8 %	13,4 %	7,7 %	6,0 %	3,9 %
2011/2012	17,6 %	19,5 %	14,9 %	11,5 %	7,3 %
2012/2013	23,5 %	22,0 %	15,7 %	8,0 %	6,8 %
2013/2014	23,2 %	25,1 %	13,2 %	10,7 %	7,0 %
2014/2015	24,7 %	22,1 %	13,6 %	11,3 %	10,1 %
2015/2016	22,3 %	14,9 %	6,5 %	4,4 %	4,0 %
2016/2017	22,7 %	20,9 %	15,5 %	10,6 %	
2017/2018	20,3 %	12,8 %			

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden läpäisy

Läpäisyasteista nähdään myös se, että vieraskieliset opiskelijat suorittavat tutkinnon alkuperäisessä tutkintolajissa hitaammin kuin äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvat opiskelijat. Erot eivät kuitenkaan ole yhtä suuria kuin nuorten ja varttuneempien opiskelijoiden välillä.

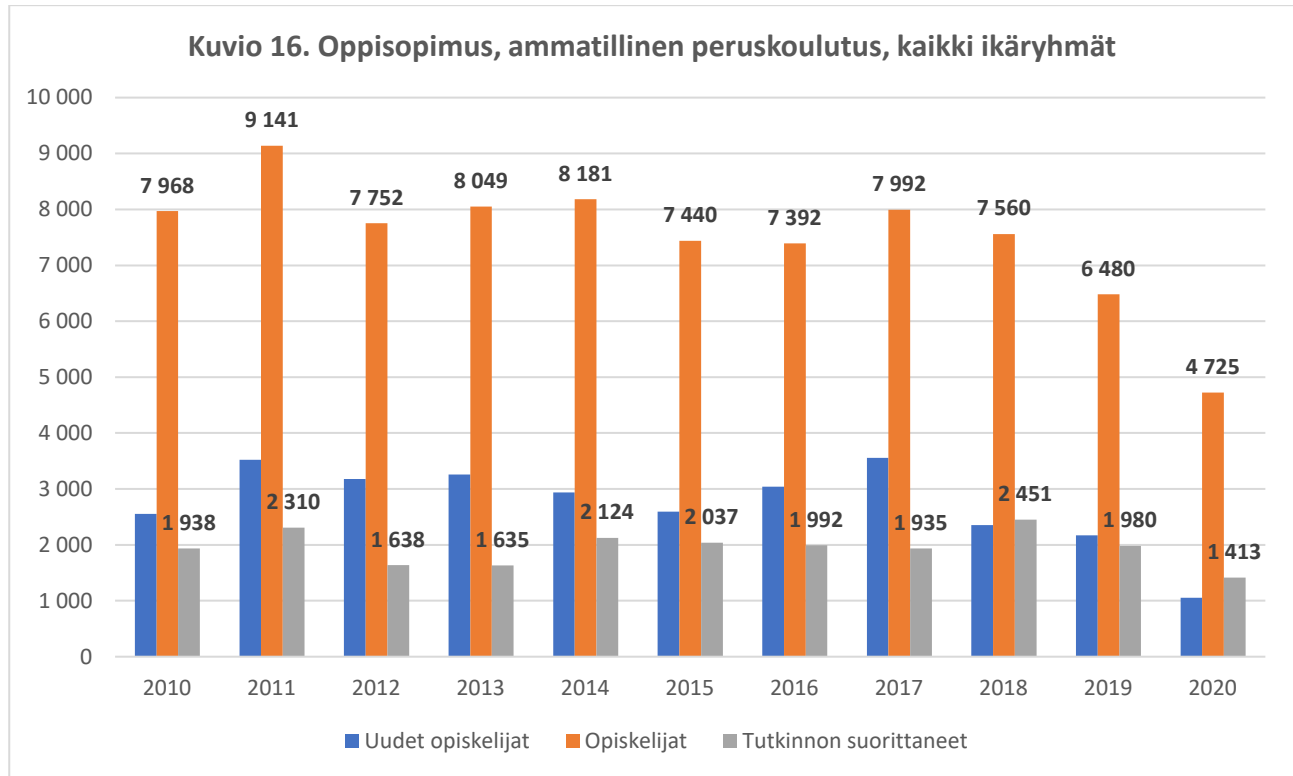
Alla olevassa taulukossa näemme **erotuksen vieraskielisten opiskelijoiden läpäisyasteen ja äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien opiskelijoiden läpäisyasteen välillä:**

	2 vuotta	2,5 vuotta	3 vuotta	3,5 vuotta	4 vuotta
2003/2004	2,4 %	-1,7 %	-2,7 %	-2,1 %	0,6 %
2004/2005	-10,0 %	-11,7 %	-11,2 %	-11,9 %	-11,0 %
2005/2006	-11,4 %	-11,6 %	-7,6 %	-2,7 %	-2,8 %
2006/2007	-1,9 %	-2,0 %	-1,5 %	-1,2 %	-0,7 %
2007/2008	-5,9 %	-5,0 %	-1,6 %	-2,3 %	-2,0 %
2008/2009	-5,3 %	-8,0 %	-4,6 %	1,2 %	1,5 %
2009/2010	-5,1 %	0,2 %	3,5 %	5,4 %	6,3 %
2010/2011	-3,4 %	-1,1 %	3,9 %	5,8 %	6,2 %
2011/2012	-6,1 %	-5,8 %	-4,7 %	-2,8 %	-2,6 %
2012/2013	-6,5 %	-3,7 %	0,1 %	0,4 %	0,6 %
2013/2014	-4,7 %	-7,1 %	-4,6 %	-4,6 %	-4,1 %
2014/2015	-7,1 %	-5,8 %	-5,5 %	-5,2 %	-5,1 %
2015/2016	-4,4 %	-5,5 %	-3,8 %	-3,7 %	-3,3 %
2016/2017	-5,5 %	-4,7 %	-4,8 %	-5,6 %	
2017/2018	-10,5 %	-5,4 %			

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden läpäisy

Tutkintolajeittain

Tarkastellaan seuraavaksi oppisopimuskoulutusta Uudellamaalla tutkintolajeittain, aloittaen tutkintoon tähtäävästä ammatillisesta peruskoulutuksesta.

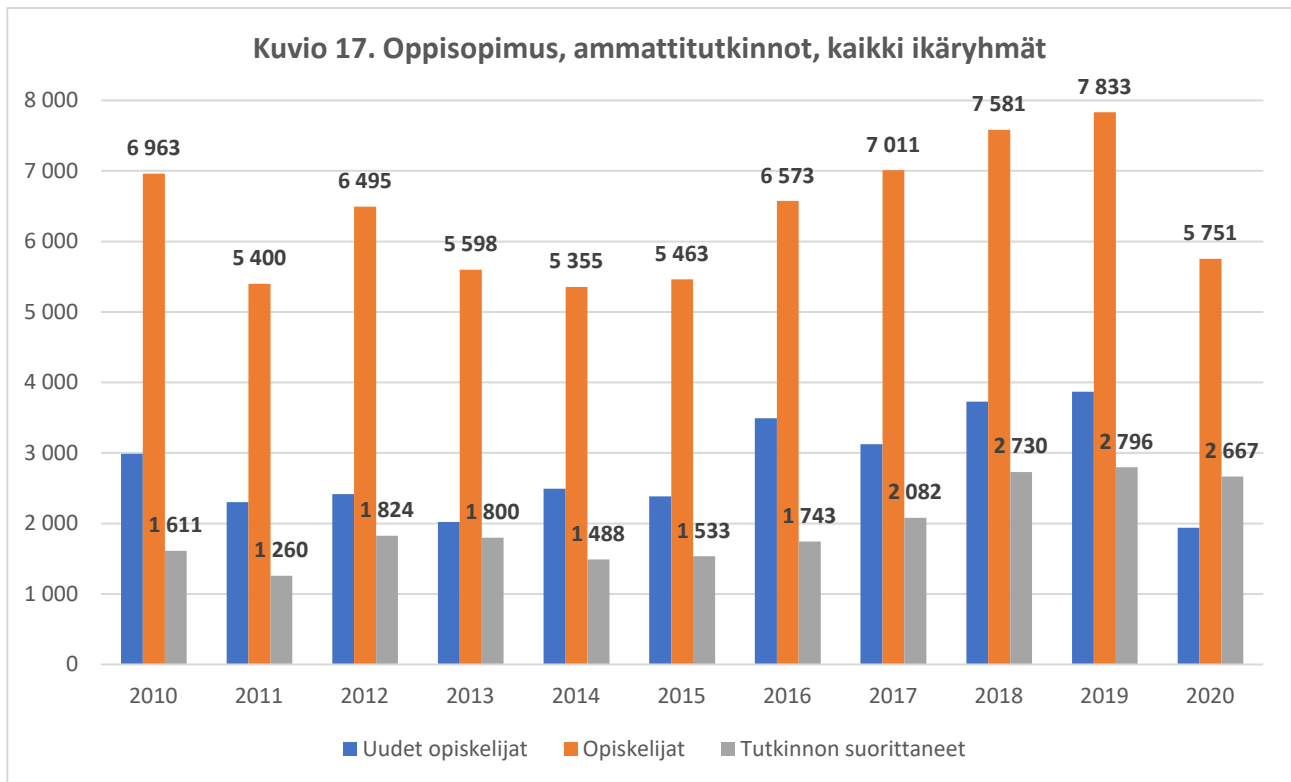

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Olemme jo aiemmin todenneet, että nuorilla oppisopimuksella suoritettava tutkintoon tähtäävä koulutus painottuu erityisesti ammatilliseen peruskoulutukseen. Lisäksi olemme todenneet, että alle 20-vuotiaiden osalta oppisopimuksella suoritettavat ammatilliset perustutkinnot ja opiskelijamäärät lähtivät nousuun vuoden 2017 jälkeen.

Kuviosta 13 näemme, ettei tämä ole pitänyt Uudellamaalla paikkaansa kaikkien ikäryhmien tasolla. Vuonna 2018 suoritettiin enemmän tutkintoja kuin muina vertailuvuosina, mutta samantaisesta piikistä kuin nuorten osalla ei voida puhua. Tämän jälkeen sekä opiskelijoiden että tutkintojen määrät ovat laskeneet.

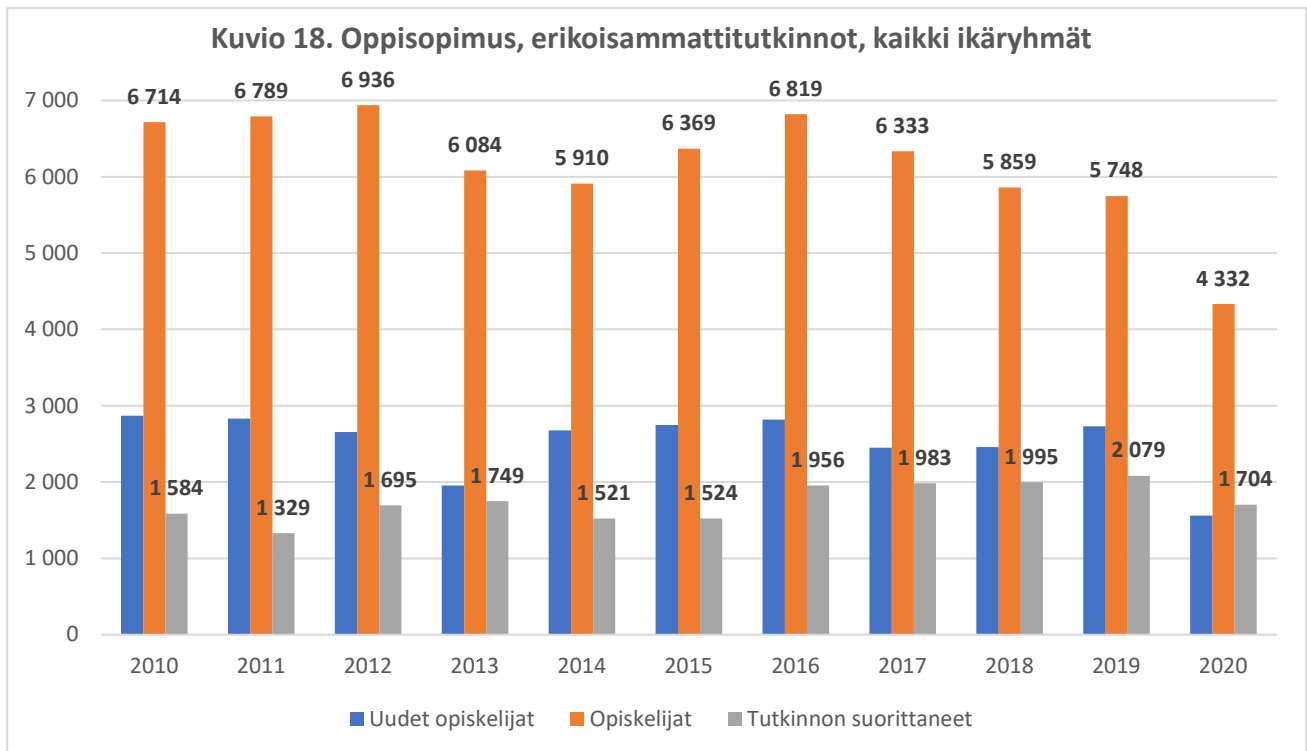
Jos jonkinlaista muistisääntöä tai suuntaviivoja hakee, niin ammatillisia perustutkintoja suoritettiin oppisopimuksella vuosina 2010–2020 Uudellamaalla "vajaat parituhatta kappaletta" vuodessa ja näistä noin kaksi kolmasosaa oli alle 30 vuotta vanhojen opiskelijoiden suorittamia.

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Olemme [aiemmin](#) todenneet, että Uudellamaalla on viime vuosina suoritettu oppisopimuksella eniten juuri ammattitutkintoja. Tämä näkyy myös kuviossa 14, missä näemme vuodesta 2017 eteenpäin kasvua suoritettujen tutkintojen määrässä. Samoin opiskelijamäärät ovat olleet nousussa 2017 lähtien.

Kasvun suuruudesta kertoo se, että Uudellamaalla suoritettiin oppisopimuksella vuosina 2010–2017 noin 1 700 ja 2018–2020 noin 2 700 ammattitutkintoa vuosittain. Vuosittaiset opiskelijamäärät olivat yli 7 000 ennen pandemiaa.

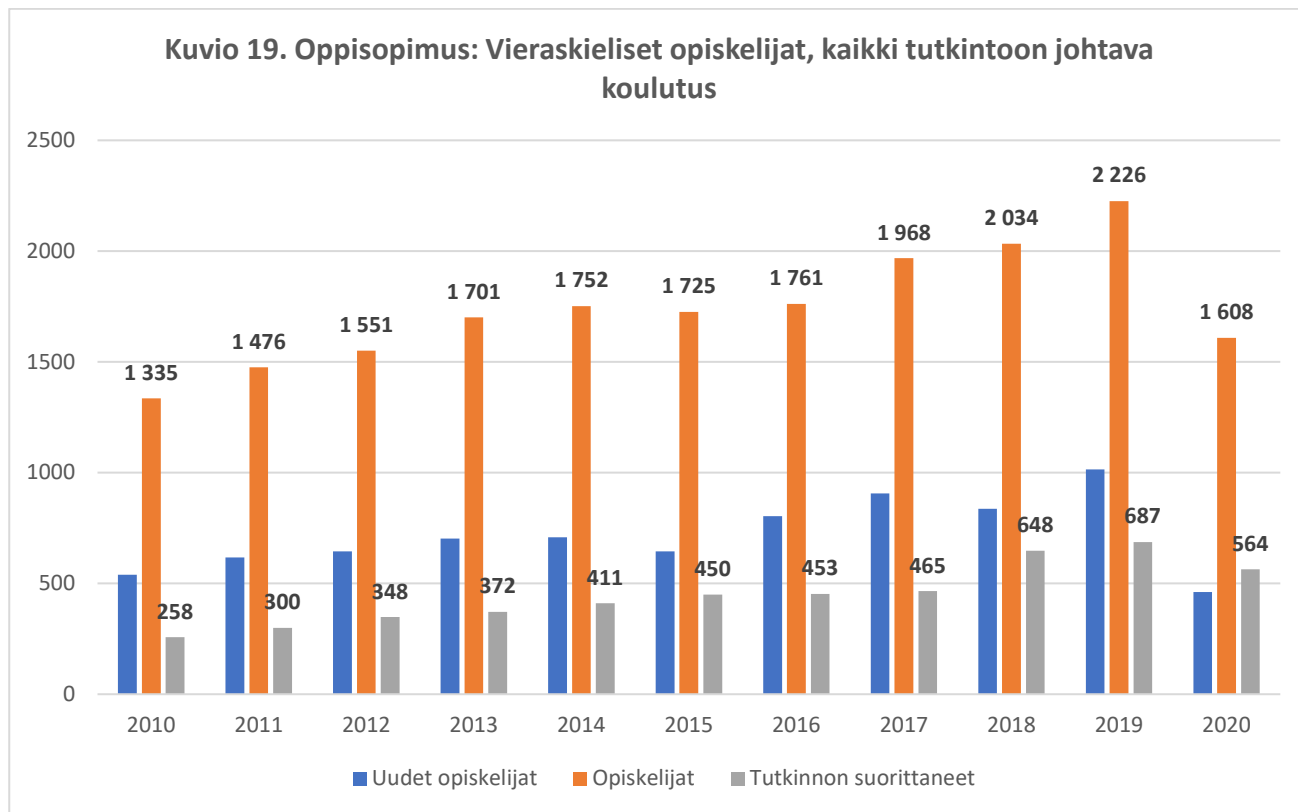

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Erikoisammattitutkintoja suoritettiin vuosina 2010–2020 oppisopimuksella vähemmän kuin ammattitutkintoja ja ammatillisia perustutkintoja, mutta määrät ovat olleet nousussa ja olivat 2019 ja 2020 korkeammalla tasolla kuin ammatillisissa perustutkinnoissa.

Vieraskieliset opiskelijat

Tarkastellaan seuraavaksi vieraskielisten opiskelijoiden suorittamaa oppisopimuskoulutusta. Aiemmin olemme jo huomanneet, että vieraskielisten opiskelijoiden työllistyminen ja opintojen läpäisyaste ovat jonkin verran äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvia opiskelijoita heikompi.

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Vieraskielisten opiskelijoiden suorittamissa tutkinnoissa on nähtävissä, kaikista tasaisin kasvu pandemiaa edeltäviltä vuosilta. Tutkintomäärät ovat nousseet vuosi toisensa jälkeen ja ennen pandemiaa vieraskieliset opiskelijat suorittivat lähemmäs 700 tutkintoa oppisopimuksella.

Määrien kasvaessa ei ole yllättävää, että vieraskielisten osuudet ovat kasvaneet sekä opiskelijoissa että tutkinnon suorittaneissa mitattuna:

Vieraskielisten opiskelijoiden osuus tutkintoon johtavasta oppisopimuskoulutuksesta									
	Ammatillinen perustutkinto			Ammattiutkinto			Erikoisammattiutkinto		
	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet
2010	11,5 %	10,4 %	7,7 %	6,1 %	5,5 %	5,4 %	2,2 %	1,8 %	1,3 %
2011	10,3 %	10,3 %	9,1 %	8,1 %	7,1 %	6,0 %	2,4 %	2,2 %	1,1 %
2012	13,3 %	12,5 %	11,5 %	6,1 %	6,2 %	6,6 %	2,8 %	2,5 %	2,3 %
2013	13,9 %	13,7 %	13,9 %	9,6 %	7,7 %	5,7 %	2,8 %	2,7 %	2,4 %
2014	13,2 %	13,3 %	13,0 %	10,0 %	9,5 %	7,3 %	2,7 %	2,6 %	1,6 %
2015	13,6 %	13,5 %	13,0 %	8,1 %	9,6 %	9,8 %	3,6 %	3,2 %	2,4 %
2016	12,9 %	12,9 %	12,3 %	8,5 %	8,6 %	9,1 %	4,0 %	3,6 %	2,5 %
2017	14,9 %	13,7 %	11,6 %	9,0 %	8,8 %	8,2 %	3,9 %	4,1 %	3,6 %
2018	17,7 %	15,2 %	13,8 %	9,3 %	8,9 %	8,2 %	2,9 %	3,6 %	4,2 %
2019	19,4 %	17,8 %	16,8 %	12,6 %	11,2 %	10,4 %	4,0 %	3,4 %	2,9 %
2020	19,4 %	17,8 %	15,7 %	9,8 %	10,4 %	10,7 %	4,4 %	3,9 %	3,5 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Oppisopimuskoulutuksen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot

Vieraskieliset ovat selvästi vähiten edustettuna erikoisammattitutkinnoissa, joissa heidän osuutensa tutkinnon suorittaneista on ollut korkeimmillaan 4,2 %. Tälläkin saralla osuus on joka tapauksessa kasvanut kymmenen vuoden aikana. Suurimpia vieraskielisten osuudet ovat ammatillisissa perustutkinnoissa, joissa lähes joka viides uusi opiskelija oli vieraskielinen vuosina 2019 ja 2020.

Vieraskielisten opiskelijoiden osuudet oppisopimuksella tutkintoa suorittavista opiskelijoista ovat Uudellamaalla hiukan pienempiä kuin osuudet kaikista ammatillisista tutkintoja suorittavista opiskelijoista. Toisin sanoen kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvat opiskelijat hyödyntävät ammatillista tutkintoa suorittaessaan oppisopimusta vieraskielisiä opiskelijoita useammin, mutta ero ei ole merkittävä. Tämä pätee kaikkiin tutkintolajeihin.

Keskeyttäminen

Tarkastellaan vielä lopuksi vielä opiskeluoikeudesta eroamisia.

Alla olevassa taulukossa näemme kymmenen yleisintä eroamisen syytä Uudellamaalla vuosina 2018–2022 sekä näiden syiden osuudet läsnäoleista opiskelijoista. Tulokset on poimittu erikseen niiltä opiskelijoilta, jotka eivät suorita tutkintoaan oppisopimuksella ("Ei oppisopimuskoulutus") sekä oppisopimuksella tutkintoaan suorittavilta opiskelijoilta ("Oppisopimuskoulutus").

Lisätieto: Opiskelija voi olla mukana useammassa kategoriassa, toisin sanoen hänet on voitu laskea mukaan riville "Eronnut opiskeluoikeudesta" ja tämän lisäksi esimerkiksi riville "Eronnut, vaihtoi tutkintoa". Tämä tekee ensin mainitusta tietynlaisen yleisnimikkeen, jota muut eroamisen syyt täydentävät.

Eroamisen syy	Ei oppi- sopimus- koulutus	Oppisopimuskoulutus	Erotus
Eronnut opiskeluoikeudesta	12,82 %	8,76 %	4,06 %
Eronnut, keskeyttänyt amm. tutkinto- koulutuksen	10,09 %	7,82 %	2,27 %
Eronnut, keskeyttänyt amm. koulu- tuksen	9,68 %	7,80 %	1,88 %
Eronnut, keskeyttänyt toisen asteen	9,30 %	7,76 %	1,54 %
Eronnut, jatkoi toisen asteen koulutuk- sessa	3,70 %	1,02 %	2,69 %
Eronnut, jatkoi ammatillisessa koulu- tuksessa	3,33 %	0,97 %	2,36 %
Eronnut, jatkoi samassa tutkintotyy- pissä	2,70 %	0,70 %	2,00 %
Eronnut, vaihtoi tutkintoa	2,05 %	0,46 %	1,59 %
Eronnut, jatkoi samalla koulutuksen järjestäjällä	1,91 %	0,45 %	1,47 %
Eronnut, vaihtoi koulutusalaan, taso 3	1,84 %	0,31 %	1,53 %

Lähde: Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen, Ammatillisesta koulutuksesta eronneet, koulutusta vaihtaneet ja keskeyttäneet

Näemme, että vuosina 2018–2022 8,76 % oppisopimuskoulutuksella tutkintoa Uudellamaalla suorittavista opiskelijoista erosi opiskeluoikeudestaan. Näemme myös, että tämä on 4 % pienempi lukema kuin niillä opiskelijoilla, jotka eivät suorittaneet tutkintoaan oppisopimuskoulutuksella. Vajaat 8 % oppisopimuksella tutkintoa suorittavista keskeytti koulutuksessa kokonaan, mikä on tarkemmasta erosyystä riippuen 1,6–2,3 % pienempi osuus kuin opiskelijoilla, jotka eivät suorittaneet tutkintoaan oppisopimuksella.

Mainittu oppisopimuskoulutukselle suotuisa neljän prosentin ero opiskeluoikeudesta eroamisista ei siis selity näin paljoa pienemmällä keskeyttäneiden osuudella. Yllä olevasta taulukosta näemme, että opinnoista voidaan erota, mutta jatkaa esimerkiksi koulutusalaan tai tutkintoa vaihtaen. Tämä on tutkinnon suorittamistavasta riippumatta selvästi harvinaisempaa kuin opiskelujen keskeyttäminen, mutta tällaiset vaihdokset ovat merkittävästi harvinaisempia oppisopimuskoulutuksella tutkintoa tekevien keskuudessa.

Oppisopimuskoulutuksella tutkintoa suorittavat opiskelevat eroavat siis harvemmin opiskelu-oikeudesta kuin opiskelijat, jotka eivät suorita tutkintoaan oppisopimuksella. Ero selittyy osittain vähäisemmällä opintojen keskeyttämisellä, mutta myös sillä, että oppisopimuskoulutuksella tutkintoa suorittavat opiskelijat tekevät muita opiskelijoita harvemmin muutoksia (esim. tutkinnon vaihtaminen toiseen) opiskeluissaan.

Yhteenveto oppisopimuksella suoritettavasta koulutuksesta Uudellamaalla

Vuosina 2010–2020 30 % Uudellamaalla ammatillisen tutkinnon suorittaneista opiskelijoista suoritti opiskelunsa oppisopimuksella. Oppisopimuksella suoritetaan erityisesti ammattitutkintoja, mutta myös runsaasti ammatillisia perustutkintoja sekä erikoisammattitutkintoja. Kauppa, hallinto ja oikeustieteet, tekniikan alat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat vastaavat lähestulkoon kaikista oppisopimuksella suoritettavista tutkinnoista Uudellamaalla.

Enemmistö oppisopimuksella tutkinnon suorittavista on vähintään 30-vuotiaita. Tutkintolajien sisällä on kuitenkin vaihtelua. Ammatillisia perustutkintoja suorittavat erityisesti alle 30-vuotiaat ja eritoten alle 20-vuotiaat suorittavat (ymmärrettävästi) oppisopimuksella lähestulkoon pelkästään ammatillisia perustutkintoja.

Tutkintolajista, opiskelijan iästä tai koulutusalaista riippumatta oppisopimuksella suoritettut tutkinnot näyttävät tuottavan sangen hyviä tuloksia: Vuosina 2009–2020 yli 80 % tutkinnon suorittaneista oli vuosi valmistumisensa jälkeen pääsääntöisesti töissä. Kun mukaan lasketaan työlliset opiskelijat, nousee osuus yli 90 %:iin. Työllistyminen on selvästi parempaa kuin niillä opiskelijoilla, jotka eivät ole suorittaneet tutkintoaan oppisopimuksella. Ero työllistymisessä on suurempi nuorilla opiskelijoilla.

Oppisopimuksella suoritettavasta tutkintoon johtavasta koulutuksesta erotaan harvemmin kuin muusta tutkintoon johtavasta ammatillisesta koulutuksesta. Tämä selittyy paitsi pienemmällä keskeyttämisprosentilla myös sillä, että oppisopimuksella opiskelevat vaihtavat harvemmin tutkintotyyppiä, koulutuksen järjestäjää tai koulutusala.

Tilastojen valossa oppisopimuskoulutus näyttää siis Uudellamaalla tarjoavan hyvän tavan ammatillisen tutkinnon suorittamiselle, eritoten kun koulutusten läpäisykin on viime vuosina nopeutunut.

Näistä positiivista huomioista päästään siihen valitettavaan tosiseikkaan, että oppisopimuksella suoritettut tutkinnot ja oppisopimuksella tutkintoa suorittavien opiskelijoiden määrä ovat laske-neet Uudellamaalla vuosina 2019 ja 2020. Sama koskee toki ammatillisen koulutuksen tutkintoja muutenkin. Onkin mielenkiintoista nähdä mihin suuntaan tilanne kehittyy pandemian jälkeen, tai edetessä, riippuen mitä kukin tässä vaiheessa haluaa tilanteelta odottaa. Joka tapauksessa muualla Suomessa oppisopimuksella suoritettavien tutkintojen määrä oli kasvussa myös vuosina 2019–2020, joten toisenlainenkin kehityskulku on mahdollinen.

Lähteet

Alueelliset kehitysnäkymät kevät 2022 (TEM)

Ammattibarometri.fi

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometri huhtikuu 2022

Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen

Pk-yritysbarometri Kevät 2022 (Suomen Yrittäjät, Finnvera, TEM)

Rakentaminen 2022–2023, Kevät 2022 Talousnäkymät (VM)

Teknologgiateollisuuden talousnäkymät 2/2022

Tilastokeskus työvoimatutkimus

Tilastokeskus, väestörakenne

Työllisyyskatsaukset kevät 2022 (ELY-keskus ja TE-palvelut)

Työnvälitystilasto (TEM)

Valtakunnalliset osaamiskapeikat – ennakointituloksia ja tilannekuva vuodelle 2022
(Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus)

ENNAKOINTIKAMARI

**Työvoiman kysyntä,
saatavuus ja osaamistarpeet**

Uudellamaalla keväällä 2022

Helsingin seudun kauppakamari
Kalevankatu 12, 00100 HELSINKI
puh. 09 228 601, www.helsinki.chamber.fi